

Gazeta Bydgoska

KURJER BYDGOSKI

Adres Redakcji i Administracji:
Bydgoszcz, Marszałka Focha 10.Wydawca:
Drukarnia Polska S. A. w Poznaniu, Oddział Bydgoszcz.Telefony Redakcji: 304 i 1044.
Telefon Administracji: 352.

Nr. 278.

Bydgoszcz, niedziela, dnia 1 grudnia 1929 r.

Rok VIII.

Odnaczenia.

(Lista z 10-go listopada i lista z 28-go listopada).

Z Warszawy piszą nam:

Dnia 10-go listopada b. r. ogłosiły wszystkie pisma obozu rządowego (Gazeta Polska, Kurjer Poranny, Ekspres Poranny, Dzień Polski, w Warszawie i tak samo w innych miastach) listę odznaczonych na 11-ty listopada.

Zaznaczono przytem w „Gazecie Polskiej“ (nr 12) i w innych:

„Jak się dowiadujemy, w związku z rocznicą odzyskania niepodległości ma się ukazać w „Monitorze Polskim“ we wtorek lub środę przyszłego tygodnia (12-go lub 13-go listopada b. r.) lista odznaczeń orderem Polonia Restituta. Lista ta ma zawierać między innymi nazwiska następujące...“

Oprócz tego dodano w „Kurjerze Porannym“ (nr. 312):

„P. Prezydentowi Rzeczypospolitej przedstawione zostały m. in. do podpisania następujące wnioski odznaczeniowe orderem Polski Odrodzonej, uchwalone na ostatnim posiedzeniu Rady Ministrów.“

Ukazały się również tu i ówdzie fotografie odznaczonych np. w „Ekspresie Porannym“ (nr. 312) fotografie z napisem:

„Odnaczenie redaktora — Henryk Butkiewicz, naczelny redaktor „Kurjera Czerwonego“, odznaczony krzyżem oficerskim orderu „Polonia Restituta“.“

Tak więc 10-go ogłoszono odnaczać. Między temi odnaceniami były niektóre (pp. Erenberg, Beaupré, Butkiewicz i in.), które wywołały niemałe wrażenie. Posypały się odrazu uwagi w piśmie. Znany pisarz J. Ejsmond ogłosił, z zastrzeżeniem, że pisze bez iluzji, ale w trzy dni po ogłoszeniu A. B. C. z 14-go listopada) artykuł p. t. „Dekorowane Bydłę“ o bohaterkiej wojnie w Szampani, która, zarekwirowana, pobodła żołnierza niemieckiego uciekającego do swej zagrody, a z tą myślą przewodzią:

„Ogólna uwaga. Jesteśmy społeczeństwem rasy białej: nie bądzmy tacy kolorowi, nie przypinajmy sobie tyle orderów i odnaceń. Bądzmy jak dęby młode, a nie bądzmy jak choinki obwieszane ozdóbkami.“

Jednem słowem padały gęsto uwagi o ogólnej myśli, że odnacczenia powinny być mniej liczne, a zato dobrze wybierane.

A tymczasem... w „Monitorze Polskim“ przez długi czas cisza. Minął 12-ty i 13-ty listopada, minął jeden tydzień jeszcze potem i nawet drugi. Do „Monitora“ z 28-go listopada b. r. podaje listę, ale bardzo... zmniejszoną.

Przedewszystkiem okazuje się, że powiadz pism rządowych, wedle której podaje one 10-go listopada tylko nazwiska odnacczonych... między innymi. Sprawdziła się. Nowa lista jest wcale mniejsza od poprzedniej. Niektóre nazwiska przybyły, ale znacznie więcej ubyło.

Nazwiska pominięte obecnie (przynajmniej odrazu widać, że niektóre są pominięte, chociaż odnacczenie byłoby właśnie rzeczowo zrozumiałe, a inne pominięte są zapewne jako zbyt rażące) następujące:

„(Wielka Wstęga: zostało jedno odnacczenie, jak było, pos. K. Olszowskiego z Angorze).“

Krzyż Komandorski z Gwiazdą (pominięci): dr J. Buzek, prez. Gł. Urz. Statyst., b. senator P. S. L. „Piast“, dr. Feliks Młynarski, b. wicepr. B. Pol., gen. St. Hubicki, wicepr. pracy, inż. St. W. Szurzyński, b. prez. Zw. Hutn. (a zostali w tym stopniu orderu: prof. Brückner, b. p. Lisiecki z Katowic, p. Andrzej Wierzbicki, nacz. dyr. Centr. Zw. Przem.).

W dniu 17 bm., w dzień św. Stanisława Kostki, odbyło się w Paryżu święto młodzieży polskiej na emigracji. Na fotografii naszej widzimy młodzież sokolą i harcerską, opuszczającą po nabożeństwie kościół polski. Nabożeństwo odprawił kapelan harcerstwa polskiego w Paryżu, ks. Pychalski. Widzimy powyżej od strony prawej ks. Koperia, ks. rektora Łagodę, prezesa „Sokoła“ dr. Brabandera, ks. Pychalskiego i innych działaczy polskich wśród wychodźstwa we Francji.

Nowe ustępstwa dla Niemców.

Optanci niemieccy będą mogli wrócić do Polski.

Przeciwko zawarciu traktatu handlowego z Polską istnieje w Niemczech bardzo silna opozycja. Ze strony polskiej chce się przełamać opozycję niemiecką za pomocą ustępstw natury narodowej i politycznej. Takim ustępstwem jest umowa likwidacyjna, a wreszcie zobowiązanie w sprawie optantów niemieckich.

„Kurier Warszawski“ przyniósł w tej materii następujące wiadomości:

Berlin 27 11. (tel. wł. „Kur. War.“) Jak donosi demokratyczny „Zeitungsdienst“ udało się Niemcom uzyskać jeszcze w ostatniej chwili od rządu polskiego poprawkę ugody likwidacyjnej na swoją korzyść, a mianowicie rząd polski zgodził się na to, iż optanci niemieccy, mieszkający już od kilku lat

w Niemczech, będą mieli prawo powrotu do Polski w razie otrzymania dziedzictwa majątków w Polsce.

Gała prasa tutejsza wyraża się z dużym uznaniem o tej tak dla Niemiec dodatniej poprawce, dającej Niemcom możliwość powolnego zwiększania swej własności w granicach państwa polskiego.

A więc Niemcy uzyskali nie tylko zapewnienie zaniechania dalszej likwidacji i zrzeszenia się prawa pierwokupna wobec kolonistów, ale jeszcze optanci niemieccy, którzy wyemigrowali z Polski, przyjmując obywatelstwo niemieckie, mogą powracać do Polski i zwiększać liczbę Niemców i ich siłę.

Ustępliwość „sanacji“ jest wprost zdumiewająca.

W hołdzie Reymontowi.

Warszawa, 30. 11. (tel. wł.) Wczoraj odbyło się w katedrze Św. Jana uroczyste przejęcie przechowanego tam serca ś. p. Wł. Reymonta. Przejęcia dokonały zarządy Kasy Literackiej i Związku Literatów i Dziennikarzy, które wzniosły w kościele Św. Krzyża tablicę pamiątkową ku czci Reymonta.

Krzyż Komandorski (pominięci m. in.): A. Beaupré, red. „Czasu“, K. Erenberg, red. „Kurj. Por.“, płk. Maleszewski, komendant gł. P. P., Wład. Jaroszewski, komis. rządu m. st. Warszawy, H. Józewski, wojew. wołyń., Jan Rudowski, wicepr. C. T. R., oraz około 30-tu innych poprzednio wymienionych z pośród profesorów, urzędników i t. d. (Obecnie w tym dziale jest ogółem 32 odnacczonych, czyli mniej niż połowa poprzedniej listy. Z dawnej listy utrzymani zostali m. in. p. Feliks Fryze z „Kurj. Poran.“ i p. Bronisław Laskownicki z „Wieku Nowego“ we Lwowie, a dodany tu został p. Tadeusz Szuldrzyński, ziemianin z Bolechowa w Poznaniu, przewodca grupy tamtejszych ziemian obozu rządowego).

Krzyż Oficerski (pominięci m. in.): Henryk Butkiewicz, red. „Eksp. Poran.“, Ludwik Rubel, red. „Ill. Kurj. Codz.“, Wł. L. Ewert, red. „Pol. Zbroj.“, Leon Chrzanowski, nacz. wyd. pras. w M. S. Z., Kaz. Duch. b. wicewój. krak., oraz przeszło 30-tu innych ze świata artystycznego, przemysłowego i t. d. (Obecnie dział ten jest obszerny, ale zmieniony,

gdyż obok pominięć są także uzupełnienia nowymi nazwiskami. Z dawnej listy utrzymani zostali m. in. pp. Stefan Grostern, red. „Epoki“, Wacław Oryng, koresp. P. A. T. w Genewie, Helena Romer-Ochenkowska z „Kurj. Wileń.“ i inni. Między nowo dodanymi jest np. p. Tadeusz Rę, ziemianin z powiatu podhajeckiego z t. zw. „Zespołu Stu“, grupy rządowej we Lwowie) oraz p. Teskova z „Dzień. Bydg.“.

Krzyż Kawalerski: dział stosunkowo niewielki, w którym jednak zauważyć można pominięcie z poprzedniej listy nazwiska: Eleonora Lubomirska, tj. przewodnicząca organizacji katolickich we Lwowie, a dodane w liście obecnej nazwiska: Stefan Lubliner dziennikarz.

Jednem słowem sprawa jest dość niezwykła. Wszystkie jej przebiegi zamknięte są w kole obozu rządowego. Pisma tego obozu naprzód ogłosiły jedno, zresztą z powołaniem się na uchwałę Rady Ministrów, a teraz ukazało się co innego.

Niezadowolenie z p. Czechowicza.

Warszawa, 30. 11. (tel. wł.). Krążą pogłoski, że b. min. skarbu, p. Czechowicz, obecnie naczelny dyrektor Banku Ziemiańskiego, ma w najbliższym czasie opuścić zajmowane stanowisko.

Powodem niezadowolnienia Rady Nadzorczej tego banku z p. Czechowicza ma być biurokratyczny system pracy, jaki p. Czechowicz wprowadził do Banku Ziemiańskiego.

Przed zmianami w centrali P. K. O.

Warszawa, 30. 11. (tel. wł.). „Polska“ zamieszcza następujące przypuszczenia:

Jak słychać, prezes P. K. O., p. dr. Henryk Gruber, upatrzony jest na stanowisko członka międzynarodowego Banku Reparatywnego w Bazylei.

Na stanowisko prezesa P. K. O. wysuwane są następujące kandydatury: gen. P. Góreckiego, p. dyr. Barysza, p. Feliksa Młynarskiego, b. wiceprezesa Banku Polskiego, oraz p. Tadeusza Sułowskiego, prezesa Zarządu Banku Ziemiańskiego.

Wiadomość tę podajemy z zastrzeżeniami.

Pułkownik — starostą w Gdyni.

Warszawa, 20. 11. (Tel. wł.) Dotychczasowy starosta grodzki Gdyni Stanisławski został przeniesiony. Jego miejsce zajął pułk. Pożerski.

Nowe statki polskie.

Warszawa, 30. 11. (Tel. wł.) Ministerstwo Przemysłu i Handlu postanowiło zakupić cztery nowoczesne statki, każdy o pojemności 1760 ton. Statki będą przeznaczone do komunikacji pomiędzy Gdynią a portami wschodnimi Bałtyku oraz z portami zachodniej Europy.

Katastrofa kolejowa.

Baranowce, 30. 11. (Tel. wł.) Na stacji Baranowce, 30. 11. (Tel. wł.) Na stacji pociągów towarowych. Rozbiło się 7 wagonów. Szczęśliwym zbiegiem okoliczności wypadku w ludziach nie było.

Samobójstwo oficera.

Warszawa, 30. 11. (Tel. wł.) Wczoraj po południu pozbawił się życia wystrzałem z rewolweru w Hotelu Laskim ppłk. 39 p. p., Tadeusz Jeziorański. Powodem ma być uniechwalna choroba płuca. Liczył lat 33.

Stan zdrowia Malickiej i Węgierki.

Równie, 30. 11. (tel. wł.). Stan zdrowia Malickiej, Sawana i Węgierki uległ znacznej poprawie. Artysty zapewne w poniedziałek opuszczą szpital, a w parę dni potem udadzą się do Lwowa.

Bomba z samolotu spadła na szpital.

Londyn, 30. 11. (tel. wł.). Z Hong-Kongu donoszą, że samolot wojskowy, powracający z pola walki z powstańcami, przez nieostrożność wypuścił nad Kantonem bombę, która upadła na szpital. 7 chorych poniosło śmierć, 13 poranionych. Budynek szpitala częściowo zrujnowany.

Pokojowej nagrody Nobla w tym roku nie będzie.

Oslo, 30. 11. (tel. wł.). Komitet nagrody Nobla nie udzieli w tym roku nagrody pokojowej. Ponieważ i w ubiegłym roku nagrody tej nie udzielono, sumę z roku 1928 przelano do funduszu specjalnego, a sumę z roku 1929 na rok następny.

Obniżenie podatków... w Ameryce.

Waszyngton, 30. 11. (tel. wł.). Przewodniczący komisji skarbowej kongresu oświadczył na wczorajszym posiedzeniu tej komisji, że minister finansów opracował projekt obniżenia podatków na rok 1930 o sumę 160.000.000 dolarów.

Ofiary eksplozji.

Londyn, 30. 11. (Tel. wł.) W kopalni węgla w okręgu Swansea miała miejsce silna eksplozja podziemna. Dotychczas wydobyto 6 górników zabitych. Brak jeszcze kilkunastu.

W porcie Qungtown na parowcu „Cellic” z powodu eksplozji 3 osoby poniosły śmierć a 16 odniosło rany.

Nagły zjazd Oficerów Rezerwy.

Warszawa, 30. 11. (tel. wł.) Dzisiejsza „Gazeta Warszawska” pod powyższym tytułem zamieszcza artykuł, którego treść brzmi:

Na niedzielę, (dnia 1 grudnia) zarząd główny Związku Oficerów Rezerwy (Z. O. R.) zwołał nadzwyczajny walny zjazd delegatów z całego kraju. Przedmiotem uchwał ma być wybór nowego zarządu, ponieważ dotychczasowy zarząd z p. Komockim na czele, wybrany w lipcu r.b. na zjeździe w Katowicach, podał się do dymisji.

Trzeba zaznaczyć, że ustępujący zarząd główny działał pośpiesznie, zwołując nadzwyczajny walny zjazd delegatów. Pomiędzy brzmienie statutu, który nakazuje termin 6-tygodniowy i daje okręgom możność poważnego przygotowania się do zjazdu. Obecnie okręgi dowiedziały się o zwołaniu zjazdu bardzo późno, bo dopiero około 15 bm.

Gdzie szukać przyczyn takiego pośpiechu? — Pomiędzy oficerami rezerwy panuje przekonanie, że organizatorom zjazdu więcej chodzi o cele polityczne, niż o wybór zarządu. Mianowicie istnieje zamiar wciągnięcia Związku Oficerów Rezerwy do polityki przez to, że zwolennicy sanacji zamierzają przedłożyć delegatom rezolucję polityczną, wkraczającą w dziedzinę walk ustrojowych.

W tym kierunku poprowadził już „Federację” jej prezes, gen. Górecki, obecnie zaś chodzi o to, ażeby także od oficerów rezerwy uzyskać taką uchwałę, któraby miała świadczyć, że naczelna organizacja oficerska popiera politykę... sanacyjną. Reżyserowie zjazdu wysuwają wprawdzie hasło „mocarstwowości” polskiej, lecz w rzeczywistości chodzi im o „mocarstwowość sanacyjną”.

Zwolennicy sanacji wysuwają na stanowisko prezesa związku gen. Składkowski, gen. Żeligowski i innych! Dlaczego? — Trzeba pamiętać, że od 6-go grudnia r.b. powinien Sejm przystąpić do obrad budżetowych. Dziwnym zbiegiem „okoliczności” na ten właśnie okres przypadło „przesilenie” w zarządzie głównym Związku Oficerów Rezerwy.

Dowiadujemy się, że niektóre okręgi nie biorą udziału w zjeździe, ponieważ zjazd został zwołany niezgodnie z przepisami statutu (par. 11). Gdyby zaś mimo to zjazd się odbył i wdawał się w sprawy polityczne, to niewątpliwie następstwem tego będzie rozłam. Już dzisiaj bowiem stosunki w organizacji Z. O. R. są zaostrzone, ponieważ zwolennicy sanacji wnoszą do jej wnętrza coraz drażliwsze momenty polityczne, przeciwko którym oficerowie rezerwy muszą zaprotestować.

Oryginalny list.

Na odbytym niedawno w Manchesterze dorocznym zjeździe psychiatrów demonstrowany był oryginalny list, pisany do Pana Boga, przez pewną pacjentkę jednego z londyńskich zakładów dla obłąkanych. „List” ten obejmuje zgórą tysiąc słów, wszystkich zupełnie czytelnie na kawałku płótna. Autorka niezwyklego listu pracowała nad nim przeszło rok, przyczem czyniła to leżąc w łóżku, i pod przykryciem, aby dozorczyńce nie przejęły jej oryginalnej korespondencji.

Nowy lot do bieguna

Komandor Byrd wystartował wczoraj do bieguna południowego. Dziś jeszcze otrzymamy radiową wiadomość o przelocie nad biegunem.

Nowy Jork, 30. 11. (tel. wł.) Wczoraj o godz. 16.29 według czasu środkowo-europejskiego wystartował komandor Byrd do lotu na biegun południowy. Komandor wyleciał ze swego obozu, odległego zaledwie o 1.600 mil morskich od bieguna, samolotem systemu Forda o 3 silnikach. Oprócz

Byrda wylecieli: drugi pilot, radio-telegrafista i fotograf.

Byrd przez cały czas lotu zamierza utrzymywać komunikację radiową z Nowym Yorkiem.

W razie sprzyjających okoliczności ma on nadzieję powrócić do swego obozu w ciągu 24 godzin.

19-krotny morderca z Düsseldorfu nadal nieuchwytny.

W mieście krążą najrozmaitsze pogłoski.

Berlin, 30. 11. (Tel. wł.) Radca kryminalny Momberg, kierownik duesseldorfskiej komisji śledczej oświadczył, iż po kilkotygodniowej pracy elity niemieckich i zagranicznych kryminalistów widoki ujęcia tajemniczego mordercy są bardzo małe.

Zbadano przeszło 1000 śladów, lecz policja nie jest w możności ustalić nawet przybliżonego rysopisu mordercy. Okoliczność ta w wysokim stopniu u-

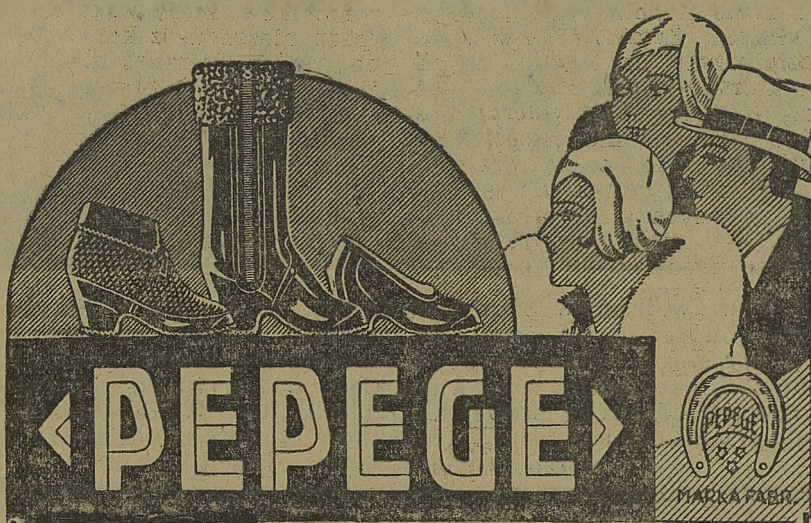
trudnia pościg.

Chwilowo w pościgu nastąpiła pewna stagnacja. Wątpliwe jest, czy morderca mieszka w Duesseldorfie.

Policja przekonana jest jednak, iż ostatecznie morderca zostanie ujęty.

Nigdy dotychczas dla pościgu za jednym zbrodniarzem nie uruchomiono tak olbrzymiego aparatu, jak tym razem.

W obławach biorą udział setki u-

DETALICZNIE		
KALOSZE	damskie na trykotowej podsz.	9,70
	męskie „ „ „ „	11,-
SNIEGOWCE	damskie na podsz. ciepł., wierzch jersey czarny z aks. włog. i kłanrą zł.	15,50
	niższe wycięte, wierzch z gabardyny czarnej lub b. onzowej z aksamitnymi wylogami z kłanrą	18,-
	wyższe wycięte, całe z gumy, szare, czarne lub beże z przesu. guzikami zatraskowymi	20,-
BUTY	czarne, szare lub beże z błyskaw. zamknięciem	38,-

ZADAJCIE WSZĘDZIE TYLKO MARKI „PEPEGE” Z PODKOWĄ!

Wrażenia teatralne.

Dwie premjery w ciągu tygodnia.

Adwokat i róża

komedia w 3 aktach Jerzego Szaniawskiego; występ Toruńskiego Teatru Miejskiego.

Wiatr od pół

pieśń dramatyczna w 3 aktach Józefa Wiśniowskiego.

W krótkiej przestrzeni czasu, bo dni sześciu zaledwie, mieliśmy w murach naszego teatru aż dwie premjery dramatyczne. Nie dlatego, iżby powrócić tu miały dawne, z lat na szczęście minionych, obyczaje i troski i niedole, zmuszające do wystawiania co najmniej raz w tygodniu nowej sztuki, ale że zjechał do nas na jeden wieczór w gościnę sąsiad — Toruński Teatr Miejski i że w tym tygodniu przypadła rocznica wybuchu powstania listopadowego. Teatr Toruński przywiózł komedię jednego z czołowych polskich scenicznych pisarzy współczesnych, Jerzego Szaniawskiego: „Adwokata i różę”; rocznica listopadowa przywiała nam nowy utwór Józefa Wiśniowskiego: „Wiatr od pół”.

Czy jednak byliśmy z obu tych sztuk zadowoleni?

Szczerze, prosto z mostu powiedzieć musimy, że — niestety — nie!

Komedia Szaniawskiego, ciesząca się

zresztą zasłużonym i długotrwałym powodzeniem w Warszawie a ostatnio podbijająca serca publiczności poznańskiej, należy do rodzaju sztuk wirtuozowskich, psychologicznie i filozoficznie głębokich, pod względem techniki scenicznego zrobionych znakomicie. Jej nastrój poetycki zniewala; jej subtelność i przedziwna miękkość w ujęciu drażliwego tematu zdrady małżeńskiej, potraktowanego przez pół serio i przez pół żartem, a przecież z gorącym współczuciem dla ofiary zdrady — bohatera utworu, przemawia do nas bardziej może przekonująco, niżby to uczynić zdołał dramat na wysoki nastawiony ton; świetnie w niej (jak zresztą zawsze w sztukach Szaniawskiego) zastosowana taktyka niedopowiedzeń, napomknienia tylko o rzeczach najważniejszych — pobudza wyobraźnię, zmusza myśl do wzmoczonej pracy, do wysnuwania sobie na tle tego cudnego obrazu, jaki nam dał Szaniawski, jeszcze szeregów nowych — piękniejszych czy mniej pięknych, głębszych czy mniej głębszych — w zależności od tego, jaka jest zdolność wyobraźni i głębokość myśli słuchacza i widza.

Słowem — „Adwokat i róża” to nawet w cennym dorobku dramatycznym Szaniawskiego perła najczystszej wody, kwiat woni najpiękniejszej i najrozkoszniejszej...

Inaczej, niestety inaczej, jest ze sztuką Wiśniowskiego. Jeśli jego „Leć liście z drzewa”, czy „Pieśń nad pieśniami” można było tolerować na

Piszczany w domu!

Darcie w plecach wywołuje pobyt w pokojach wystawionych na przeciąg. Wskazując na przykład domowy przepis (Wam Piszczany) okład młotowy „Gamma Kompresse” po którego 30-krotnym zastosowaniu, osiągnięcie znowu swobodę ruchów, uwalniając się od wszystkich cierpień, Główny skład i bezpł. inform. ustnie: Biuro Piszczany, Poznań, ul. Masztalarska 7, el. 1805. Pismem przez: Biuro Piszczany dla Pol. ski, Cieszyn. n1347.

rzedników policyjnych. Wszystkie lokale są inwigilowane, liczba przesłuchanych a podeirzanvch osób wynosi 300 legion. W Niemczech i zagranicą niema nieomal urzędu policyjnego, z którymby duesseldorfska komisja śledcza nie pozostawała w kontakcie i nie przeprowadzała wymiany obserwacji. Tak monstrualnych rozmiarów gołtwy za zbrodniarzem nie zanotowały dotychczas kroniki policyjne całego świata.

Duesseldorf, 29. 11. (Tel. wł.) Utrzymują się tutaj pogłoski, jakoby policja znajdowała się na tropie zbrodniarza a może nawet już go aresztowała.

Tygrys wywołał panikę.

Mińsk, 30. 11. (Tel. wł.) Gdy przez stację Kojdanowo przewożono menażerę, uciekł z klatki młody tygrys. Powstała z tego powodu powszechna panika. Ludzie zabarykadowali się w domach i tygrys musiał samotnie waleć się po ulicach.

Sprowadzona na miejsce straż policyjna i wojskowa urządziła obławę i zastrzeliła tygrysa.

Wypadek podczas snu

Marsylja, 30. 11. (Tel. wł.) W tutejszym porcie dwóch robotników położył się spać w koszu żelaznym przy żurawiu służącym do ładowania węgla. Gdy spał kosz się otworzył na chwilę i znowu zamknął. Jeden z robotników spadł z wysokości kilkunastu metrów i zabił się na miejscu, drugiemu kasz, zamykając się, obciął głowę.

Dzieci zbłądziły z drogi i utonęły w bagnie.

Skarszewy, 29. 11. (tel. wł.)

Dwoje dzieci w wieku przedszkolnym robotnika Firusa z Wiesenthal, tuż na pograniczu gdańskim, wybrało się 26. bm. w południe ścieżką na spotkanie wracającego od pracy ojca; wskutek gesty mgły zbłądziły i dostały się obok jeziora Pawłowskiego na bagno, w którym ugrzęzły. Rodzice, stroskani długą nieobecnością maleństwa, udali się na ich odszukanie, lecz jakie było ich zmartwienie, gdy w błotach znaleźli już tylko martwe ciała swych dzieci.

KTO KUPUJE TOWARY ZAGRANICZNE, ODBIERA CHLEB ROBOTNIKOM POLSKIM!

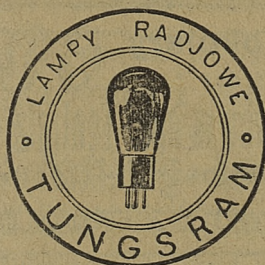
scenie a w pewnych momentach „urozystościowych” oglądać nawet z lekką sentymentu patriotycznego w oku, to „Wiatr od pół” prawa do sceny rościć sobie nie może. Napisany słabym wierszem, często aż szarpającym ucho, nie posiadający żadnej akcji i de facto, wbrew wielkiemu zamierzeniu, żadnej treści — zniknie w cieniach zapomnienia po tem jednym, jedynym ukazaniu się w świetle kinkietów teatralnych w Bydgoszczy...

Wiśniowski porwał się tu na udratyzowanie polskiej tragedii wojennej: rozdarcia fizycznego i duchowego na trzy zabory; w zakończeniu zamierzył dać pieśń wyzwolenia i duchowego pojednania wszystkich Polaków. Ale że mierzył swe siły na zamiar że siły miał nad wyraz wąskie a zamiar ogromny — przypało mu w udziale... fiasko...

Wystawienie tych dwu premier ostatniego tygodnia najwyżej stanęło... pod względem dekoracyjnym.

W zespole toruńskich wykonawców kobiety naogół bardzo słabe (wyjątek częściowo stanowiła Mrowińska, jako Dama); wśród mężczyzn wyróżnił się Kochanowicz, z opanowaniem i umiarem grający rolę adwokata, i w pewnej mierze Orzechowski, utrzymany za nadto na jednym tonie ale zrecznie komedijny agent policyjny.

W zespole, grającym „Wiatr od pół”, widać było wiele wysiłku. Ale wysiłek ten umiał pójść na marne, bo inaczej z winy sztuki być nie mogło.

B. Kułakowska.

Gdy lecą liście....

Przyjdź do mnie w cichy poranek jesieni,
Gdy się po polach mgły przejrzyste snują,
Gdy liście sen swój gonia hen, w przestrzeni
I na tęsknotę i smutek chorują...

Z cichych półtonów, z liljowych półcieni
Baśń nam się o tem, czego niema, splecie,
I oto ciś i życiem znużeni
O jakimś lepszym gwarzyć będziemy świecie.

Będziemy z cichym, wiedzącym uśmiechem
Zwiewać szmer liści, iż wszystko przemija,
I wraz z ostatniem życia ginie echem
I radość twórcza i ból, co zabija.

Będziem bez bólu, bez smutku westchnienia
Na to jesienne patrzyli konanie,
Pomni najwyższej łaski odrodzenia,
Erzepieni wiarą w nowe Zmartwychwstanie

Gdzieś na dnie duszy ukryje swe smutki
I z ust mych skargi nie wypłyną żadne...
Nic się nie stanie... jeno ów sen krótki,
Tę chwilkę jedną tęsknocie wykradnę...

Nic się nie zmieni i nic się nie stanie,
Jeno się serce ukoi zmęczone...
Przyjdź do mnie w ciche, jesienne zranie,
Gdy wichur pędzi w dal liście stracone...
Listopad 1929r.

Nowy film polski.

Nasz przemysł filmowy rozwija się coraz pomyślniej. Uniezależniamy się coraz bardziej od zagranicznych obrazów produkując własne.

Obecnie w warszawskich atelierach pracują około kilku nowych filmów polskich. M. in. Tow. „Lux” nakręca wielki, salony obraz pt.: „Kult ciała” podług znanej powieści prof. M. Srokowskiego. Z powieści autora, który przed kilku laty zmarł w Warszawie, wyżej wymieniona wzięta jako scenariusz jest najlepsza i znajduje się już na wyczerpaniu.

Dodać trzeba, iż syn pisarza p. J. Srokowski przebywa obecnie na studiach w Bydgoszczy.

Rozwój organizacji

M. W. K. T. w Poznaniu.

Organizująca się w Poznaniu Międzynarodowa Wystawa Komunikacyjna i Turystyczna, której otwarcie nastąpi w dniu 6 lipca 30 r., obudziła wielkie zainteresowanie zagranicą i wobec tego spodziewać się można przybycia do Poznania w okresie trwania tej Wystawy nader licznych przedstawicieli zakordonowych przedsiębiorstw komunikacyjnych co da polskiemu przemysłowi najlepszą okazję do zademonstrowania przed fachowcami swej produkcji i porównania jej jakości z produkcją przemysłu obcego.

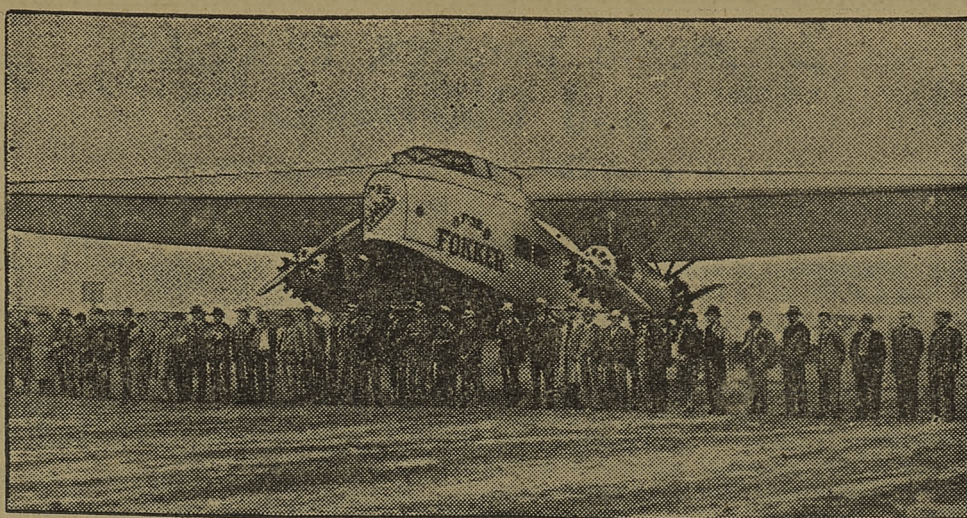
Chodzi więc o to, by w działach, w których Polska może eksportować, dać porównanie cen i technicznej doskonałości wytworów polskich obok produkcji zagranicznej i w ten sposób uwypuklić wartość naszej produkcji przemysłowej.

Dotychczas zadeklarowały swój udział w M. W. K. T. przemysły komunikacyjne i turystyczne państw następujących: Anglii, Austrii, Belgii, Chin, Czechosłowacji, Francji, Japonii, Niemiec, Stanów Zjednoczonych, Szwajcarii, Węgier i Włoch.

Nadmienić należy, że i Liga Narodów wykazuje poważne zainteresowanie się przyszłoroczną Wystawą.

Ponieważ na Wystawie tej obok działu komunikacji i transportu będzie również prowadzony poważny dział turystyki krajowej i zagranicznej, przez co M. W. K. T. stworzy wyjątkową okazję dla organizacji polskich, zajmujących się zagadnieniami turystyki do przeprowadzenia stosownej wszechstronnej propagandy mającej na celu ożywienie ruchu turystycznego w Polsce przez umiejętne zareklamowanie naszych zdrojowisk, uzdrowisk, stacji klimatycznych oraz tak licznych w Polsce obiektów turystycznych, zarząd Wystawy czyni obecnie odpowiednie starania w sferach przemysłu turystycznego zainteresowanych, aby ten pokaz ze strony Polski wypadł jaknajokazalej, dając istotne odzwierciedlenie wysokich wartości naszych zdrojowisk i obiektów turystycznych.

Ekspozycje zdrojowisk będą umieszczone na M. W. K. T. w dziale Turystyki krajowej na terenie B. dawnej P. W. K. w pawilonie samorządowym.

Największy samolot amerykański, który rozbił się o dom w pobliżu lotniska Rooseveltfield i zgorzał następnie w płomieniach. Spaliły się przytem również dwa budynki.

Fiasko Be-Be w Koronowie.

Wiec Be-Be. Napaść na działaczy narodowych. Stanowcza postawa wiecowników. Olbrzymią większością głosów uchwalono rezolucję przeciwko Be-Be i układowi likwidacyjnemu.

Dnia 24. 11. 29 r. zwołano w Koronowie z ramienia tutejszego koła B. B. W. R. wiec, na którym miał przemawiać p. poseł Tomaszewicz z Warszawy o sytuacji politycznej i gospodarczej Polski. Zamiast zapowiedzianego posła przybył dr. Drwiga z Bydgoszczy, który wygłosił referat o Piłsudskim. W referacie przytaczał referent takie oczywiste nieścisłości i bałamuctwa, że odnosiło się wrażenie, iż uważa on obecnych na sali za ludzi nieświadomych i analfabetów politycznych. Naturalnie cały referat to nagonka na Dmowskiego, hymn pochwalny dla Piłsudskiego i obecnego rządu. Obecni zniecierpliwieni przerywali referat okrzykami: „Niech żyje Dmowski!”, „gdzie Zagórski?”, „jak to było w 26 roku?” itp.

Referentowi dał należą odprawę p. Fr. Krakowski, absolwent prawa U. P., który sprostował nieścisłości głoszone przez prelegenta i udowodnił, że prawda historyczna inaczej wygląda. Przytoczył on wyjątki z dzieł Rotha i Bociszewskiego (la restitution de la republique polonaise), którzy jednogłośnie stwierdzają, że Polska w głównej mierze zawdzięcza swe powstanie w obecnych granicach działalności Dmowskiego i Komitetu Narodowego. Następnie w dyskusji zabrał głos n. dyr. Baier, który zaznaczył na początku, że wogóle nie miał zamiaru przemawiać, ale wobec tak złośliwej i niesmacznej nagonki na ludzi zasłużonych i obóz narodowy nie może zostawić bez odpowiedzi referatu. Zaprotestował on przeciw nazwaniu obozu narodowego „komunistami prawicowymi”, wykazał zasługę Dmowskiego, wytykał jednocześnie referentowi liczne nieścisłości, wskazał na przekroczenia budżetowe stwierdzone przez N. I. K. Porównując stosunki obecne z stosunkami z lat poprzednich p. Baier wykazał, że teraz jest o wiele gorzej, zaznaczając, że historia wszystko udowodni, lecz nie historia, pisana dzisiaj przez ludzi zależnych.

Przechodząc do projektu konstytucji, wysuniętego przez BB., poddał go rzeczowej i druzgocącej krytyce, znalazłszy w nim tylko jedną rzecz godną uwagi, a mianowicie podniesienie cenzusu wieku wyborców do lat 24. Wywody pana dyr. Baiera, który cieszy się wielkim zaufaniem szerokich

warstw tutejszego społeczeństwa, prze-rywane były burzą żywiołowych oklasków.

Przemawiał również przedstawiciel robotników, który wskazał na metody rządu niezgodne z konstytucją. Stwierdził on, że Sejmowi nie daje się możliwości do pracy, gdyż zaraz się go od-racza. Rozwodząc się nad polityką gospodarczą Polski, stwierdził, że wszystkim warstwom społeczeństwa źle się wiedzie. Na tem zamknęto dyskusję.

Odpowiedzi referenta wypadły bardzo blado. Nie zdołał on swych pierwotnych twierdzeń uprawdopodobnić, nawet ich nie poruszał. Przyjdźmu wiecu widząc że sytuacja jest beznadziejna, desygnuje pana Dudzińskiego z Gościeradza, specjalistę od spraw wiecowych, do uzupełnienia bladych odpowiedzi referenta. To też p. D. w sposób demagogiczny, operując faktami nieprawdziwymi, chciał urobić za wszelką cenę nastrój przychylny dla BB. W ciekawy jednak sposób określał pan Dudziński zasługi p. marsz. Piłsudskiego, a mianowicie: że pan Marszałek wbrew rozkazom ówczesnej swej przełożonej władzy austriackiej „1. rozkazał salutować dwoma palcami (zamiast całą ręką), 2. nosić maciejówki, 3. wzbrowił legionistom nosić pewne oznaki wojska austriackiego. Takie zasługi przytoczył w przeciwwstawieniu do zasług pana Dmowskiego R. Na resztę głupstw, jak zaliczenie Moraczewskiego do endeków, że do maja 26 roku rządziła endecja, że w tym to czasie dała endecja 136 ministrom emeryturę, odpowiadać nie można. Niechaj na przyszły raz BB. deleguje prelegenta, który będzie rozporządzał większym zasobem wiadomości. Mimo, że nie dopuszczono do sprostowania powyższych nieścisłości p. Dudzińskiego, wiec skończył się katastrofalnie dla BB.

Albowiem zebrani na wiecu prawie że jednogłośnie uchwalili rezolucję, zgłoszoną przez pana Fr. Krakowskiego następującej treści: 1. udziela się votum nieufności BBWR. z powodu jego polityki i wzywa się go do rozwiązania wszystkich swych kół na tutejszym terenie, gdyż działalność tychże godzi w nasze przekonania polityczne i narodowe i uprawia robotę destrukcyjną i niweczy zgodę narodo-

Znawca kupuje
GRAMOFON

tylko we firmie

J. Dziembowski

Bydgoszcz, ul. Dworcowa 1 Tel. 12-12
Dogodne warunki sprzedaży.

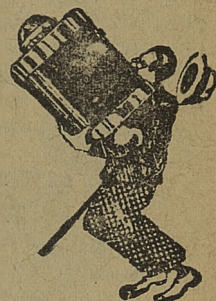
wą. 2. wzywa się Sejm do nieratyfikowania umowy likwidacyjnej, która odbiera nam prawo likwidacji mienia niemieckiego i prawo pierwokupu majątków niemieckich, uniemożliwia nam tem samem usunięcia hańbiących pozostałości niewoli, jest utrwalaniem dzieła ucisków i zbrodni niemieckiej polityki wynaradawiającej. Pragniemy zgody z Niemcami, ale ta zgoda nie może opierać się na sankcjonowaniu zdobyczy, pozyskanych w sposób urągający sprawiedliwości.

Po uchwaleniu rezolucji odśpiewano „Rotę”.

Tak to społeczeństwo koronowskie rozprawiło się z sanacją i jej agitatorami.

Dawniej

była latarka kieszonkowa dość niewygodnym sprzętem

Dzisiaj

w postaci patent. lampki

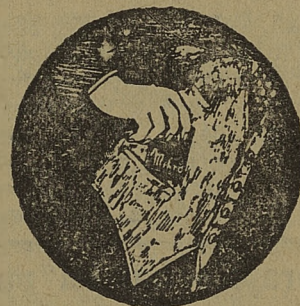
Centra Mikro

stała się dzięki małym rozmiarom i lekkości, wygodnym i niezajmującym wiele miejsca artykułem codziennej potrzeby.

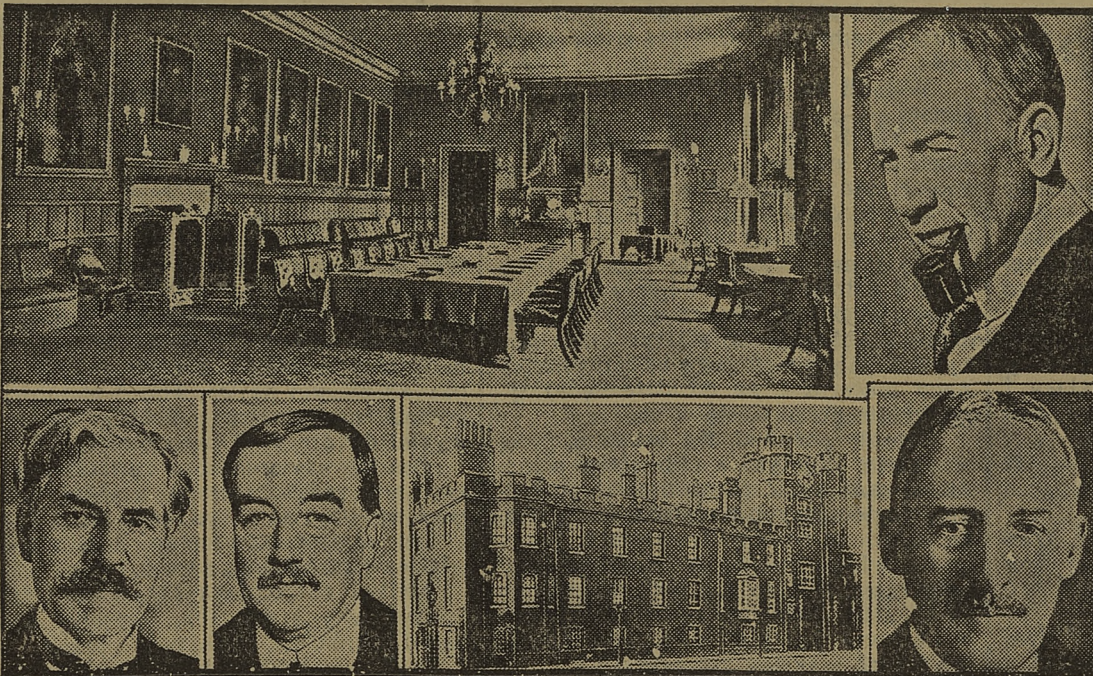
Centra Mikro

zmieści się wygodnie w każdej torebce, czy kieszonce kamizelki, podobnie jak inne stale noszone drobiazgi. n1533

Przed konferencją angielsko amerykańską

W styczniu rozpocznie się w Londynie konferencja angielsko - amerykańska w sprawie ograniczenia zbrojeń morskich. Miejscem obrad będzie pałac St. James, którego zdjęcie zewnętrzne dajemy obok jak również fotografię sali, w której odbywać się będą obrady. W górnym narożniku dajemy pozatem fotografię ambasadora Stanów Zjednoczonych w Londynie, gen. Dawesa, w dolnym rzędzie premier angielski MacDonald, minister spraw zagranicznych Anglii Henderson oraz amerykański sekretarz stanu dla spraw zagranicznych (tyle co minister) Stimson.

Oszczędności lokowane w bankach są podstawą dobrobytu całego kraju, banki bowiem rozpoczynają je na cele produktywne.

Dopomóżesz rozwojowi kraju. Jeśli nie będziesz przetrzymywał pieniędzy w domu, lecz ulokujesz je w znanych sobie i majątkowo odpowiedzialnych Bankach Ludowych.

Suma wkładów

złożonych w Bankach Ludowych Zachodnich województw, wzrosła już do ca.

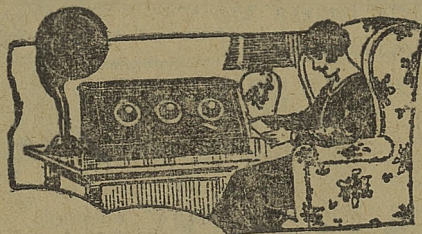
50 milionów zł.

Wkłady począwszy od 1 zł przyjmują:

Bank Bydgoski, Bydgoszcz
Bank Ludowy, Bydgoszcz
Bank Ludowy, Łobżenica
Bank Ludowy, Nakło

Wzrost bezrobocia w Łodzi.

Łódź 30.11. (Tel. wł.) Wczoraj u wojewody łódzkiego zgłosiła się delegacja Okręgowej Rady Polskich Związków Zawodowych z pos. Waszkiewiczem na czele. Wskazywała ona na stały wzrost bezrobocia. W samej Łodzi liczba bezrobotnych dochodzi do 17.000. Prawie połowa z nich nie otrzymuje żadnych zapomóg.

Programy radiofoniczne.

Niedziela, 1 grudnia 1929.

Warszawa, 212,5 kc., 12 kW., 1411,7 m.

10.15 Naboż. z Katedry Pozn.
12.10. Poranek symf. z Filh. Warsz.
14.20. Koncert płyt gramof.
15.20. Koncert z płyt gramof.
17.15. „Z przeżyć i dziejów narodu”.
17.40—19.00. Koncert ork. P. P. m. Warsz.
20.00. Słuchowisko z Poznania.
20.30. Koncert Popularny
23.00—24.00. Muzyka taneczna.
Poznań, 896 kc., 1,5 kW., 334,8 m.
10.15—11.45. Transm. z Kat. poznańskiej.
17.—17.45. Koncert gramof.
17.45—18.15. Audycja dla dzieci.
18.50—19.40. Koncert solistów.
20.30—22.00. Koncert wieczorny.
23.00—24.00. Muzyka taneczna.

Katowice, 734 kc., 10 kW., 408,7 m.

10.15. Transm. z Klaszt. O. O. Franciszk.
12.10—14.00. Transm. z Warszawy.
16.00—17.20. Koncert popularny.
17.40—19.00. Transm. z Warszawy.
20.30—22.00. Koncert wieczorny.
23.00—24.00. Transm. z Warszawy.

Poniedziałek, 2 grudnia 1929.

Warszawa, 212,5 kc., 12 kW., 1411,7 m.

12.00—13.10. Koncert z płyt gramof.
16.15. Program dla dzieci.
17.45. Muzyka lekka.
20.30. Operetka Pawła Weinera p. t. „Miss Radjo”.

Poznań, 896 kc., 1,5 kW., 334,8 m.

13.05—14.15. Koncert gramofonowy.
17.45 18. 45. Koncert popołudniowy.
20.30—22.00. Transm. z Warszawy.

Katowice, 734 kc., 10 kW., 408,7 m.

12.05—13.00. Koncert z płyt gramof.
17.45—18.45. Muzyka lekka z Warszawy.
20.30—23.00. Transm. z Warszawy.

Popierajcie handel polski!

Zderzenie pociągu z wozem pod Gnieznem.

4 osoby ciężko ranne, 2 konie zabite.

Gniezno, 29. 11. (tel. wł.)

W dniu dzisiejszym pociąg osobowy przejechał powózkę powracającego z targu w Gnieźnie i zderającego do Bojanic w powiecie żnińskim gospodarza Józefa Kowalskiego.

Krótko przed przejazdem kolejowym Zdziechowa — Mączniki Kowalski spotkał się z gospodarzem Rolewskim również z Bojanic. Przed torem kolejowym R. się zatrzymał, ponieważ w tym właśnie czasie nadjeżdżał pociąg osobowy Gniezno — Nakło. Kowalski zaś, mimo zwróconej mu przez Rolewskiego uwagi, wjechał na tor i w tej samej chwili znalazł się pod lokomotywą.

Skutki zderzenia były straszne. Oba

konie przy powozie Kowalskiego zostały zabite (jednego z nich maszyna przecięła na pół), ciężkie zaś rany odnieśli: gospodarz Józef Kowalski, żona jego Agnieszka, Antoni Koniewski i Józefa Dzikowska.

Na miejsce wypadku wyruszył natychmiast z Gniezna pociąg ratunkowy z dr. Pajzierskim. Rannych po opatrzeniu przewieziono do szpitala Czerwonego Krzyża w Gnieźnie.

Dotychczasowe dochodzenia stwierdziły, że winę katastrofalnego zderzenia ponosi sam Kowalski, jednakże zwraca się uwagę, że na wymienionym przejeździe jako przy torze drugiej klasy według przepisów z 1851 r. niema szlabanu, który zapobiegłby nieszczęściu.

Wielki dzień w parlamencie niemieckim.

Olbrzymie zainteresowanie sprawą plebiscytu Huggeoberga. Pierwsze przemówienie nowego min. spraw zagr. Curtiusa.

Berlin, 29. 11. (PAT). W Reichstagu rozpoczęła się dzisiaj oczekiwana z wielkim napięciem dyskusja polityczna nad zgłoszonym przez komitet Huggenberga w drodze referendum ludowego projektem t. zw. ustawy wolnościowej, zwracającej się przeciwko ratyfikacji planu Younga i zabraniającej rządowi niemieckiemu pod sankcją prawną przyjmowania jakichkolwiek zobowiązań międzynarodowych, które mogłyby finansowo obciążyć Rzeszę niemiecką. Równocześnie na plenum Reichstagu wpłynęły dwa wnioski, hr. Westarpa i hitlerowców, domagające się odroczenia terminu ewentualnego plebiscytu, wyznaczonego przez rząd na dzień 22. grudnia r. b.

Dzisiejsze obrady Reichstagu wywołały w berlińskim świecie politycznym niezwykle zainteresowanie już z tego względu, że mowa, wygłoszona dziś przez min. spr. zagr. Curtiusa na plenum parlamentu, była równocześnie jego debiutem na nowym stanowisku szefa urzędu spraw zagr.

Sala obrad, loże dyplomatyczne i trybuna dla dziennikarzy i publiczności z chwilą otwarcia posiedzenia były szczelnie wypełnione.

Min. Curtius wygłosił dłuższe przemówienie, rozpoczynając je od oświadczenia, iż rząd oczekuje i żąda odrzucenia projektu ustawy wolnościowej. Termin 22 grudnia powinien zostać utrzymany, ponieważ przesunięcie plebiscytu wprowadziłoby niepożądane obciążenie wewnętrznej i zewnętrznej sytuacji politycznej Niemiec. Akcja obozu plebiscytowego stanowi atak przeciwko autorytetowi państwa. W obronie przed tym atakiem rząd zgodny jest ze stronnictwami koalicyjnymi. Treść referendum ludowego wkracza w dziedzinę polityki zagranicznej i żąda radykalnej zmiany jej metod. Nonsensem jest twierdzenie, jakoby dotychczasowa polityka zagraniczna Niemiec oparta być miała na uznaniu winy Niemiec za wybuch wojny. Nonsensem byłoby sądzić, że wystarczy pisemne odwołanie odnośnego artykułu 231 traktatu wersalskiego, aby Niemcy uwolnić od ciężarów i więzów traktatu. Nigdy Niemcy nie uznały jednostronnego wyroku o swej winie orzeczonego przez traktat wersalski. Każdy rząd niemiecki odpiął się niesprawiedliwość w uroczystych deklaracjach a ostatnio stało się to w wielkiej odezwie obecnego rządu i prezydenta Rzeszy w 10-ta

rocznicę podpisania traktatu wersalskiego. W odparciu tezy o winie Niemiec większość parlamentu solidaryzuje się z rządem, prezydentem Rzeszy i przeważającą większością narodu niemieckiego.

Przechodząc do sprawy planu Younga, minister podkreślił, iż w obecnej chwili o samej treści tego planu musi mówić z pewną rezerwą. Parlament niemiecki ma uzyskać możliwość wypowiedzenia się w tej sprawie po końcowej konferencji haskiej. Odrzucenie projektu ustawy wolnościowej nie jest zatem jeszcze wyrażeniem zgody na plan Younga. Delegacja niemiecka i rząd Rzeszy, który w zasadzie plan w sierpniu przyjął, nie zamknął oczu na ciężary, wynikające z przyjęcia tego planu dla Niemiec. Jednak w porównaniu z planem Dawesa plan Younga zawiera znaczne ulgi, które gospodarstwu niemieckiemu i narodowi przyniosą korzyści. Państwa wierzyielskie wprawdzie zatrzymują nadal pewne prawa zastawu, ale wpływ zagranicy na gospodarstwo niemieckie i administrację państwa niemieckiego zmniejszy się. Nastąpi to przez usunięcie wpływu komisji reparacyjnej na życie gospodarcze i zniesienie urzędu generalnego agenta reparacyjnego oraz kontrolerów i komisarzy zagranicznych. Najważniejszą zdobyczą jest ostateczna i zupełna ewakuacja Nadrenji, którą Niemcy uzyskają bez przyszłej kontroli Nadrenji. Zapewniono nam w Hadze — mówi minister — stały końcowy termin ewakuacji i nie należy wątpić w to, iż przyrzeczenie takie obowiązuje. Nie mamy też podstawy do powątpiewania w lojalne wykonanie umów haskich przez Francję. Odroczenie terminu konferencji reparacyjnej do stycznia nastąpiło na żądanie Niemiec i Niemcy nie mają też podstawy do przypuszczenia, że odroczenie to wpłynie na określony umową termin przeprowadzenia ewakuacji.

W dalszym ciągu swej mowy minister, polemizując z wywodami posła Huggenberga, wygłoszonymi na kongresie niemiecko-narodowym w Casel, udowodnił nierealność projektu ustawy wolnościowej i niemożliwość przeprowadzenia w praktycznym życiu politycznym zawartych w tej ustawie postanowień. Związka art. 4 ustawy wolnościowej, domagający się

Po okulary
do
Zakaszewskiego, Centrala Optyczna
Bydgoszcz - Gdańska 7
Dział I. optyka, dział II. fotografia, dział III. radio.

sankcyj karnych przeciwko członkom rządu, jest szczytem demagogii. Nie chodzi tu o akcję ustawodawczą, lecz o przybranie w szatę ustawodawstwa potępienia pewnych osobistości politycznych. Politykę zagraniczną Niemiec chcieliby zamienić w proces karny i z narodu uczynić trybunał rewolucyjny, powołany do sądenia członków rządu Rzeszy, którzy na pierwszej konferencji haskiej przyjęli zasadniczo plan Younga, aby wystąpić następnie do więzienia; nie jest patriotyzmem, lecz nieuleczalna ślepotą zamykanie oczu na to, iż Niemcy nie są w stanie jednostronnie narzucić swą wolę innym państwom. Każdy bezstronny człowiek wie, że dotychczasowe usiłowania Niemiec zmierzają do odzyskania państwowej pozycji Niemiec w świecie i nie ograniczają się tylko do rozwiązywania kwestii osobobnych. Osiągnięcie tego celu możliwe jest tylko przez współpracę Niemiec z innymi państwami. Plan twórców referendum ludowego zmierzający do pokrzyżowania tych możliwości. Przeprowadzenie tego planu izolowałoby Niemcy zupełnie. Postawa, jaką dotychczas rząd niemiecki zachowywał i jaką w przyszłości zachować pragnie w polityce zagranicznej, nie będzie postawą zwycięzcy i pogiębionego. Zaszczytna klęska nie odebrała Niemcom dumy i wiary w przyszłość. Rząd niemiecki prowadzi jednak politykę zagraniczną bez złudzeń, na trzeźwo, patrząc rzeczywistości w oczy. Iluzją jest wierzyć w skuteczność plebiscytu w sprawie winy za wybuch wojny.

Następnie w imieniu stronnictw koalicyjnych rządu poseł centrowy Esser odczytał deklarację, domagającą się odrzucenia projektu ustawy wolnościowej w całości i bez obrad komisji.

Po mówcy stronnictw koalicyjnych na trybunę wstąpił poseł niemiecko-narodowy Oberföhrer. Mówca, uzasadniając akcję plebiscytową, wskazywał, iż ustawa wolnościowa zmierza do zerwania raz na zawsze z polityką wykonania zobowiązań. Plan Younga stanowi tylko próbę zapobieżenia katastrofie planu Dawesa. Niemiecko-narodowi, mając do wyboru dwa kryzysy, wolą przesilenie, jakie musiałby spowodować plan Dawesa, ponieważ w tym wypadku waluta niemiecka nie zostanie wystawiona na szwank.

Przedstawiciel partii gospodarczej również wypowiedział się przeciwko ustawie wolnościowej. Za ustawą przemawiał hitlerowiec Feder, żądając obostrzenia sankcji karnej przeciwko członkom rządu. Oświadczenie mówcy, że ministrów, którzy podpisali protokół konferencji haskiej, należy powiesić, wywołało w parlamencie burzę protestów.

Po przemówieniu posła niemiecko-narodowego Freitag-Loringhova odrzucono wniosek niemiecko-narodowy o odesłanie ustawy wolnościowej do komisji. Wniosek popierali niemiecko-narodowi, hitlerowcy i chrześcijańska partia chłopska.

Na porządku dziennym jutrzejszego posiedzenia znajduje się drugie czytanie projektu ustawy.

KAPITAN DANRIF

ŚMIERĆ EUROPIE

(Ciąg dalszy)

91)

— Dlaczego?

— Jestem pewny, że nie zbrakłoby ci odwagi, ale dane słowo nas wiąże. Nic nam nie wzbrania spożytkować później wiadomości, które tu zbierzemy, gdyż oni nie kryją się wcale przed nami, ale skorzystać ze swobody, udzielonej nam przez sultana, z życzliwości Omara, żeby zgładzić ich podstępem, nie, honor na to nie pozwala.

— Ależ co tu mówić o honorze, kiedy z nas zostaną tylko szczątki!

— Jakto! czyż twoje sumienie nie buntuje się przeciw temu piekielnemu zamiarowi?

— No, tak, przynajmniej, że to nie byłoby za dużo uczciwe, ale z drugiej strony pokusa jest tak silna... Pomyśl tylko, ile świat zyskałby na tem!

— Nie, Zahner, nie godzi się zdradzać zaufania. Wiesz, że nie dam o

życie, ale honor jest mi bardzo drogi.

— Ha! kiedy nie chcesz, kapitanie, to dam temu pokój... Może masz słusność.

Wsiadli na koń i pojechali za sultanem.

— Gdyby on wiedział, jakiego figla chciałem mu wypłatać, kazałby nas rozstrzelać — rzekł Zahner.

— Nie dziwiłbym się temu — z uśmiechem odrzekł Melval.

Nedżima została pod opieką Hilarego i Alimy. Kapitan był o nią spokojny, gdyż król Monza nie wrócił jeszcze z Abisynji. Co się tyczy Zeruka, był tak zajęty wyrobem swego piekielnego materiału, że od dziewięciu tygodni nie pokazał się w obozie.

Orszak posuwał się wąskim przesmykiem, objętym z obu stron wysokimi skałami. Z powodu obfitych źródeł, zawierających wyborną wodę, liczne plemiona rozbiły tu namioty.

Na widok buńczuka ze złotym półksiężcem zbiegło się tysiące krajowców, żeby zobaczyć sultana. Omar wskazywał ich Melvalowi, opowiadając o nich ciekawe szczegóły.

Plemię Harrari naprzykład otaczało kobiety nadzwyczajnym szacunkiem, różniąc się tem od innych narodów muzułmańskich. Wojownicy z pokolenia Berde, malowali ciało na czerwono, kobiety zaś tatuowały twarz, żeby wyglądała jak po ospie. Legasowie mieli skórę żółtą i byli nader dumni z czystości swojej rasy. Jangarosi żywili się surowym mięsem.

Orszak sultana z trudnością posuwał się wśród ciżby, aż do linii, którą pilnowały straża, nie dopuszczające nikogo do fabryki. Nagle z bocznej wozu, wypadło trzech jeźdźców z dobytymi szablami. Po zielonym turbanie i białym haiku, Abdul-Mohamed poznał ulubionego janczara, którego wysłał do Abisynji wraz z Monzą.

Osadziwszy spienione rumaki przed sultanem, zeskoczyli na ziemię, janczar wydobyl ze skózanego worka jakiś przedmiot skrwawiony i rzucił go władcy wiernych pod nogi.

Melval rozpoznał głowę o czarnych kędzierzawych włosach, krótkiej brodzie i szklanych, otwartych oczach.

— Głowa Negusa Mepelika — rzekł

Sudańczyk — król Monbuttów przysłał ci ją.

Blyskawica mignęła w oczach sultana; cofnął konia i, spoglądając na uciętą głowę, rzekł zwolna:

— I ten szaleniec, w swojej bezniernej pysze, uważał się za potomka Salomona i królowej Saby! Kazał się nazywać królem królów i sądził, że zdola się oprzeć mojej potędze!... Cóż się stało z jego żoną?

— Królowa Taitu została wzięta do niewoli. Za kilka dni tu będzie.

— Nie chcę jej widzieć. Powiedź Monzy, że mu ją daję... A wodzowie!

— Wszyscy zabici, lub zbiegli. Kilku się poddało.

— A ta sławna jazda, z której Melnelik był tak dumny?

— Pierzchnęła przed ogniem naszych czworoboków.

— A więc Abisynja już nie istnieje?

— Tak, panie. Szlachta i duchowieństwo zostały w pień wycięte, lud się poddał i przyjął islamizm.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

Niemasz lepszego
zegara i budzika
nad wyrób marki
Hamburg - Amerika

KALENDARZYK

Sobota, 30 listopada. Andrzeja Apostoła.
Wschód słońca g. 7.19. Zachód słońca g. 15.30.
Niedziela, 1 grudnia. Eligjusza B. W.
Wschód słońca g. 7.20. — Zachód słońca g. 15.30.
Poniedziałek, 2 grudnia. Bibiany P. M.
Wschód słońca g. 7.21. — Zachód słońca g. 15.29.

Dyżur nocny aptek:

Od dnia 25. 11. do dnia 1. 12.
Apteka pod Aniołem, ul. Gdańska.
Apteka pod Łabędziem, ul. Gdańska.
Apteka W. Kuźaja, ul. Długa

Co grają w kinach?

Corso: Klub Czarnej Ręki.
Kryształ: Noc u Maksyma.
Marysieńka: Intrygant.
Nowości: Łódź podwodna S. 44.
Oko: Port marzeń.
Odrodzenie: Dziewczęce łązy
Paw: Cohn i Kelly w barenie
Wojskowe: Wierna rzeka.

Muzeum Miejskie przy Starym Rynku
otwarte codziennie od 10—4, w niedzielę
od 11—2. Obecnie w Muzeum wystawa
obrazów Zrzeszenia Artystów Plastyków
z Warszawy.

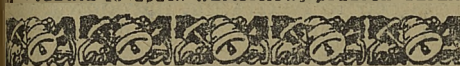
Wypożyczalnia książek „Lektor”, ulica
Gdańska 141 dział polski i francuski, otwar-
ta codziennie od 8 rana do 6 wieczorem. Te-
lefon 17-39.

Zakupy świąteczne
w firmie: **„Czesanka”**
ul. Gdańska 157 - Plac Wolności 1

Materiały damskie i męskie. Jedwabie.
Wykwintna konfekcja damska są dla ku-
pujących prawdziwą gwiazdką.

Wszystko na rabatu przy gotówce, prócz tego przy większych
zakupach wartościowy podarek darmo.

Obchód Listopadowy.

Wydział zrzeszonych Tow. Bielaw-
skich urządził w niedzielę, 1 grudnia,
o godz. 5 po poł. w pięknie odrestau-
rowanych salach Rzeźni Miejskiej przy
ul. Jagiellońskiej, uroczystą akademię
z następującym programem:

1. Otwarcie i powitanie obecnych
przez prezesa Wydziału p. Grajnera.
 2. Występ koła śpiewu „Odrodze-
nie”.
 3. Referat p. sędziego Radłowskiego
 4. Deklamacje.
 5. Przedstawienie p. t. „W kator-
nic” (Sokół Bielawy).
 6. Żywe obrazy „Powstanie” i „Obro-
na sztandaru”.
 7. Występ Sokoła na poręczach.
 8. Występ Sokolic i Sokółów (współ-
nie żywe obrazy).
 9. Ogólny śpiew.
 10. Zakończenie.
- Obywatelstwo uprzejmie zaprasza
na powyższy historyczny obchód.
Wstęp wolny.

Koncert chórów kościelnych.

W jutrzejszą niedzielę odbędzie się
w Bydgoszczy zjazd okręgowy Chórów
Kościelnych. Wieczorem o godz. 7 ze-
spóły śpiewacze wystąpią w sali Ko-
sterki z koncertem religijnym.

Program koncertu.

1. Tu es Petrus, Haller, wykona mę-
ski chór reprezentacyjny.
2. Haec dies,
S. Zeleniński, Gloria (missa in hon. I.
S. B. V.) ks. dr. J. Surzyński, wykona
Tow. śpiewu „Harmonia”.
3. Ave Ve-
rum, Opr. S. Jankowski, Credo (missa
in hon. B. M. V. de Lourdes) G. Stehle,
wykona Chór Panien Różańcowych.
4. Credo, Sanctus, Benedictus, missa
in hon. S. S. Cordis Jesu, A. Löhle, wy-
kona Chór Kościelny Św. Cecylii.
- Przerwa 10 minut.
5. Toti pulchra A. Bruckner, wy-
konają zjednoczone chóry okręgu.
6. O gloriosa Domina, M. Zeleniński, Glo-
ria, Sanctus, Op. 80, M. Fielke, wykona
Chór M. B. Nieust. Pomocy.
7. Kyrie,
Chór M. B. Nieust. Pomocy.
8. Kyrie, Sanctus, J. Kromolicki, wyko-
na Tow. śpiewu Św. Wojciecha.
9. Gloria (missa Stabat Mater) Singen-

berger, Modlitwa, Fr. Masłowski, wy-
kona Tow. Śpiewu „Moniuszko”.
Zmianę programu zastrzega się.
Harmonjum z firmy M. Wybrański i
Ska, Bydgoszcz.

Kurs robotniczy

w Bydgoszczy, w niedzielę 1 grudnia.

Związek Katolickich Towarzystw
Robotników Polskich jest najstarszą
organizacją diecezjalną. Tuż po ogło-
szeniu encykliki papieżkiej Leona XIII
„Rerum novarum” — o sprawie robo-
tniczej (1891 r.) utworzyły się pierwsze
Stowarzyszenia robotnicze w Poznaniu
i Bydgoszczy (1893 r.) Jest to zasługa
śp. ks. arcybiskupa Stabrowskiego i
organizatora katolickiego ruchu robo-
tniczego w Wielkopolsce ks. Antoniego
Stychla, prałata domowego Ojca św.,
znanego obrońcy spraw polskich za
czasów niewoli w Berlinie, byłego wi-
cemarszałka Senatu Rzeczypospolitej
Polskiej, proboszcza przy farze poznań-
skiej. Ks. prałat Stychel od chwili za-
łożenia Związku 1900 jest jego wielce
zasłużonym prezesem po dziś dzień.
Związek K. T. R. P. łączy robotnika
pod sztandarem katolickim i narodo-
wym, szerząc zdrową oświatę, celem
umysłowego i moralnego podniesienia
warstw pracujących. W życiu politycz-
nym Związek — podobnie jak
inne organizacje diecezjalne — udziału
nie bierze. Obecnie Związek liczy 230
czynnych Towarzystw i przeszło 16.000
rzeczywistych, płatnych członków. Or-
ganem Związku jest tygodnik pt. „Ro-
botnik”, wychodzący w Poznaniu. Na-
kład wynosi 13.500 egz. Numer pisma
kosztuje 6 groszy, czyli kwartalnie 78
groszy. Dla wszystkich Towarzystw
wydaje się czterostronne referaty mie-
sieczne w cyklu pt. Zbiór wykładów i
odczytów dla Towarzystw. W ostatnich
latach Związek dąży do pozyskania
robotników młodszych, kształci zdol-
niejsze jednostki na kursach 14-dnio-
wych przy pomocy Katolickiej Szkoły
Społecznej.

Taki kurs tylko jednodniowy trak-
tujący sprawy społeczne i okręgowe
odbywał się już w wielu miastach. W
Bydgoszczy ma się odbyć w bieżącą
niedzielę przy udziale sekretarza Zwią-
zku ks. Czesława Michałowicza i za-
rządów Towarzystw Okręgu bydgoskie-
go: Bydgoszcz-Fara, Szwederowo, Św.
Trójca, Najów. Serce Jezusa, Bielawki,
Czyżkówko, Solec Kuj., Mąkowsko,
Wierzchucin, Łobżenica, Nakło, Mrocza
Osiek, Ślesin, Łask.

Muzeum Przyrodnicze w Bydgoszczy.

Ogromnie ważna i pożyteczna dla
naszego miasta myśl założenia w Byd-
goszczy Muzeum Przyrodniczego, za-
czyna się urzeczywistniać. Z inicjaty-
wy i pod kierunkiem wiceprezydenta
miasta p. dr. Chmielarskiego odbyło
się w dniu 20 bm. w Gimnazjum im.
Kopernika zebranie organizacyjne
miejscowych przedstawicieli nauki oraz
miłośników przyrody, na którym usta-
lono typ i charakter przyszłego Mu-
zeum Przyrodniczego. Dawniejsze de-
baty w Muzeum Miejskiem w tym
przedmiocie otrzymały na tem zebrani-
u swój wyraz konkretny. Postano-
wiono, aby planowane Muzeum Przy-
rodnicze zawierało okazy żywej i mar-
twiej przyrody naszego kraju ze szcze-
gólnym uwzględnieniem okazów re-
gionalnych, w jakie obfitują okolice
Bydgoszczy i Pomorza. Głównym za-
daniem tego muzeum będzie zbieranie
typowych gatunków z zakresu krajo-
wej zoologii, botaniki, biologii, geo-
logii itd. oraz szerzenie zjawstwa i
kultury przyrodniczej wśród szeregów
uczącej się młodzieży i społeczeństwa.
Otrzymując finansowe oparcie o Magi-
strat m. Bydgoszczy, będzie Muzeum
Przyrodnicze administracyjnie złączo-
ne z Muzeum Miejskiem, którego de-
cernent p. radca Janicki, obecny na
zebraniu, przyrzekł tej nowej insty-
tucji muzealnej swoją troskliwą opie-
kę. Na tymczasowe przechowanie na
pływających zbiorów udzielił p. dyr.
dr. Łabendziński jednej z sal gimna-
zjum im. Kopernika. W najbliższej
przyszłości zbiory te otrzymają ob-
szerniejszy lokal. Celem szybkiego na-
wiązania kontaktu ze zbieraczami i
właścicielami kolekcji przyrodniczych
postanowiono zwrócić się z odezwą do
obywatelstwa o popieranie muzeum i
nadsyłanie eksponatów. Pomoc w tym
względzie przyrzekli pp. Adam Gott-
wald, radca leśnictwa, oraz Aleksander
Toll, znani w naszym mieście własci-
ciele cennych zbiorów.

Do komitetu wykonawczego zo-
stali wybrani: dyr. dr. Łabendziński
prezesem, prof. Monowid kierowni-
kiem technicznym eksponatów, inż.

Interesująca wiadomość dla p. t. Odbiorców Radionu

Nadzwyczajny popyt, jakim się cieszy wyrabiany przez nas **R a d i o n**,
oraz stale wzrastające zapotrzebowanie na ten idealny środek samo-
piorący skłaniają nas do coraz to nowych wysiłków mających wyłą-
nie na celu zadowolenie naszych p. t. Odbiorców, Sz. Pań Gospodyń
oraz wszystkich naszych zwolenników.

Skład chemiczny Radionu nie daje się przy obecnym stanie
wiedzy ulepszyć, natomiast dzięki wyzyskaniu najnowszych zdobyczy
techniki udało się nam udoskonalić zewnętrzne opakowanie.

Nie bacząc na połączone z tem znaczne koszty postanowiliśmy
przy pomocy najnowszych maszyn i urządzeń.

zmienić dotychczasowe opakowanie.

Obecnie zatem zaopatrujemy naszych p. t. Odbiorców wyłącznie
w towar w nowym opakowaniu. P. t. Sprzedawcy po wyczerpaniu
posiadanych przez nich starych zapasów będą sprzedawali Radion
jedynie w nowym opakowaniu.

W porównaniu ze starym

nowe opakowanie posiada następujące zalety:

1) Zamiast dotychczasowego klejonego opakowania papierowego—
mocne kartonowe pudełko.

2) Specjalna torebka wewnątrz kartonu zapobiega rozsypywaniu
się zawartości.

3) Promienie słoneczne oraz napis „Radion” są tłoczone—przez
co podrabianie jest znacznie utrudnione.

Jesteśmy przekonani, że wszyscy nasi zwolennicy przyjmą z za-
dowoleniem wiadomość o zmianie opakowania i polecając się nadal
Łask. względem pozostajemy

z poważaniem

Przemysław Tłuszczowy SCHICHT S. A.

Zbigniew Gottwald sekretarzem, prof.
Kozłowski skarbnikiem. Na zastępcę
prezesa wybrano radcę Gottwalda, na
zastępcę sekretarza prof. Zaleskiego.
W zebraniu organizacyjnym brali po-
nadto udział: rektor Januszewski i
dyr. Weiman oraz prof. Hołyński i
prof. Kulmatycki.

Wkońcu należy nadmienić, że Ma-
gistrat przyrzekł wyasygnować na
pierwsze potrzeby (szafy, gabloty etc.)
Muzeum Przyrodniczego pewną kwotę
co wszyscy zwolennicy tego muzeum
przyjmą zapewne z uznaniem, zwa-
szcza dla samego inicjatora p. wice-
prezydenta miasta, który tak gorąco
zajął się tą sprawą.

Wykupić patenty akcyzowe.

Urząd Skarbowy Akcyz i Monopolów
Państwowych w Bydgoszczy przypomina,
że w myśl art. 83 ustawy o monop. spirytus.
z dnia 26. 3. 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 32,
poz. 289) patenty akcyzowe na rok 1930 na-
leży wykupić do dnia 31 grudnia 1929 r.

W tym celu powinni zainteresowani
złożyć w Urzędzie Skarbowym Akcyz i Mo-
nopolów Państwowych w Bydgoszczy, ul.
Jagiellońska 23:

- 1) wniosek o wystawienie patentu akcy-
zowego na rok 1930,
- 2) patent akcyzowy z roku 1929,
- 3) pokwitowanie na zapłaconą we wła-
ściwej kasie skarbowej należność paten-
tową,
- 4) koncesję skarbową i
- 5) właściwe świadectwo przemysłowe
na rok 1930.

W interesie przedsiębiorców zaleca się
wykupowanie patentów w pierwszej poło-
wie grudnia, bowiem wnioski będą załat-

wiane w kolejności wpływu do Urzędu, po-
dania zaś, złożone w końcu miesiąca, wo-
bec nawału pracy i technicznych trudno-
ści wykonania, mogą ulec spóźnieniu
załatwieniu, co naraża przedsiębiorstwo
na otrzymanie patentu po upływie wyma-
ganego terminu i pociągnie za sobą zam-
knięcie zakładu oraz odpowiedzialność
administr. karną w myśl art. 129—131 usta-
wy karno-skarbowej z dnia 2. 8. 1926 r.
(Dz. U. R. P. Nr. 105, poz. 609).

Zaznacza się, że w dniu 1 stycznia
przedsiębiorca winien mieć w swym loka-
lu patent akcyzowy na rok 1930, gdyż sa-
mo posiadanie kwitu kasowego na wpłaco-
ną należność patentową nie upoważnia
do prowadzenia przedsiębiorstwa.

— Z Teatru Miejskiego. Dziś po raz
trzeci, „Wiatr od Półn.” pełna poezji i czy-
stej atmosfery sztuka J. Wiśniowskiego.
W niedzielę po południu po raz ostatni w
bieżącym sezonie wspaniałe wystawiony
dramat historyczny Rydla, „Złote więzy”
wieczorem zaś ciesząca się ciągle niebywa-
łym powodzeniem operetka „Ziemia u-
śmiechu. Dania Darling. W poniedziałek
jeden występ światowego fenomenu 7-let-
niej tancerki Dania Darling. Dr Henryk
Berger pisze w „Kurjerze Lwowskim”:
Nie można pisać bez entuzjazmu i miło-
ści o tej siedmioletniej balerynie. Nie mo-
żna myśleć bez zachwytu o tej ślicznej
twarzyczce pływającego aniołka, o jej dzie-
cięcym naturalnym wdzięku, co jak po-
wiew wiosenny działa na widzów, zmusza-
jąc ich do oklasków bez końca, niema u
tego dziecka żadnej sztuczności — a tylko
sztuka naturalna z głębi serca płynąca.
Akrobacyjna gibkość i zwinność, zapię-
ra oddech i wierzyć się poprostu nie chce,
że tych wszystkich cudów tancerki do-

konuje 7-letnie dziecko, które posiada iskrę Bożą, która rozlata niesłychany czar i wdziek fascynuje i porywa dziecięcym urokiem i zostaje na zawsze w pamięci widza. Pokup na bilety olbrzymi.

— **Podwieczorek Muzyczny.** Przypominamy o jutrzejszym (niedziela 1. 12.) Podwieczorku Muzycznym, który odbędzie się w Klubie Polskim, Cieszkowskiego 2, o godzinie 4 m. 30 po poł. staraniem tut. Towarzystwa Muzycznego. Szereg atrakcyj wokalnych i instrumentalnych wypełni dobrowolny program w wykonaniu utalentowanych i wybitnych, młodych sił artystycznych naszego miasta. O jak najliczniejszy udział pp. członków T. M., sympatyków i gości prosi Zarząd T. M.

— **Z Muzeum Miejskiego.** Po zamknięciu Związku Plastyków pomorskich, którą wysłano do Torunia, czyni się przygotowania do nowej wystawy Zrzeszenia Plastyków warszawskich. Wystawy tego młodego towarzystwa, znanego od kilku lat w Polsce ze swych artystycznych pokazów, obfitują zawsze w cenniejsze utwory pendzla i dłuta, cieszą się więc zasłużonym powodzeniem. Na wystawie obecnej reprezentowane będzie malarstwo pejzażowe, głównie morza, figuralne oraz kwiaty. Obfity i urozmaicony przegląd tej pierwszej w Bydgoszczy wystawy warszawskiego zrzeszenia będzie dla naszych miłośników sztuki oraz szerszej publiczności miłą atrakcją ze świata niecodziennych artystycznych wrażeń. Otwarcie nastąpi w niedzielę, 1 grudnia, o godz. 12,30 w poł.

— **Rekolacje.** W przyszły poniedziałek, dnia 2. 12. o godz. 10,30 rano, rozpoczynają się w kapliczce S. S. Miłosierdzia przy ul. św. Florjana rekolacje dla Sodalit Ziemianek i Pań Miejskich. Nauk udzielać będzie ks. Dr. Kolipiński. Zakończenie w czwartek, dnia 5. 12. rano, wspólną Komunią św. Uprasza się o liczny udział.

— **Osobiste.** Dyrektor Oddziału Banku Polskiego p. St. Woda wyjechał na urlop wypoczynkowy.

— **Osobiste.** Dotychczasowy kierownik Związku Fabrykantów i Powszechnego Związku Pracodawców, p. Leon Laskowski, z dniem 1 grudnia opuszcza to stanowisko, obejmując w Warszawie kierownictwo stałej delegacji związków przemysłowych Zachodniej i Południowej Polski oraz kierownictwo Związku Przemysłu Konfekcyjnego. Stanowisko dyrektora biura Związku Fabrykantów w Bydgoszczy objął pan Marjan Palicki, dotychczasowy dyrektor Zw. Towarzystw Kupieckich.

— **Podziękowanie.** Zarząd Koła Podinstruktorów P. C. K. poczuwa się do miłego obowiązku podziękowania wszystkim tym, którzy przyczynili się do powodzenia materialnego i ogólnego sukcesu, jaki odniosła nasza zabawa jesienna. Na specjalną wdzięczność z naszej strony zasługuje pan generał Thommee, dowódca 15 dewizji piechoty Wlkp. za łaskawe bezpłatne przydzielenie orkiestry wojskowej. Dziękujemy paniom Zarządu Oddziału Polskiego Czerwonego Krzyża za piękne urządzenie obfitego bufetu i trud podjęty dla dobrej sprawy. Z wdzięcznością wspomnieć też należy Tow. Sokół I i III za bezinteresowne wypożyczenie „Koła szczęścia” i strzelby do strzelania. Wszystkim, którzy się w jakikolwiek sposób przyczynili, składamy staropolskie „Bóg zapłać!”

— **Konferencja Prezesów.** W poniedziałek 2 bm. o godz. 19-tej odbędzie się zebranie zarządu w lokalu p. Echałdeckiego przy ul. Długiej 35 (dawn. Goerdel). Na porządku obrad „Dziesięciolecie Oswobodzenia Bydgoszczy i in. sprawy. Prosimy o komplet.

— **Rozdanie dyplomów nagrodzonym wystawcom Rodziny Kolejowej w Bydgoszczy.** W dniu 19 bm. odbyło się w gmachu b. Dyrekcji Kolejowej w Bydgoszczy rozdanie dyplomów nagrodzonym wystawcom. Na mocy głosów oddanych na I Wystawie Robót Rodziny Kolejowej w kwietniu b. r. przyznano odznaczenia: Paniom: Wierze Zaluskiej, Stefanii Prawdziwicz-Bogackiej, Landowskiej, Hildegardzie, Damazynowej, Marcie Chyrkowej, Grzegorzewskiej Marji, Grzelczakównom, Róży Bierneckiej, Marji Kaweckiej, Rościszewskiej Leontynie, Czarkowskiej Annie oraz panom: Janowi Sarnowskiemu, Władysławowi Siarkowskiemu, inż. Ostrowskiemu, Plenkiewiczowi, Biernackiemu, Szydlowskiemu, Kolasie, Urbanowskiemu. Przewodnicząca Komitetu, p. Stabrowska, po krótkim przemówieniu wręczyła odznaczonym dyplomy, podpisane przez ówczesnego prezesa Dyrekcji Kol. w Gdańsku, pana inż. Czarnowskiego, oraz przez zarząd wystawy.

— **Dyrekcja żeńskiego miejskiego gimnazjum** uprasza wszystkich rodziców, którzy nabyli bilety na przedstawienie szkolne, połączone z uroczystością św. Mikołaja, w Teatrze Miejskim dnia 6 i 7 grudnia, o przysyłanie podarków dla swych dzieci do

KOSMETYKA WYTWORNEJ PANI...

LADY CREAM CAZIMI

Idealny podkład pod puder, ożywia i zmiękcza naskórek, nadaje aksamitną, gładkość, chroni od szkodliwego działania wiatru i mrozu, zapobiega pękaniu skóry i podnosi naturalną świeżość cery.

gimnazjum w godzinach porannych najpóźniej do piątku, dnia 5 grudnia. Na każdym pakiecie należy zaznaczyć dokładnie imię i nazwisko dzieci, przedstawienia, tudzież dokładne określenie krzesła w teatrze.

— **Cykl odczytów fotograficznych.** Sekcja fotograficzna Bydgoskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego organizuje cykl odczytów z dziedziny fotografii. Pierwszy wykład (z przezroczami p. t. „Wrażenia z wycieczki do fabryki aparatów fotograficznych „Görza”) wygłosi p. Dr. Orłowski, dyrektor miejscowej fabryki przyborów fotograficznych „Alfa”. Po wykładzie omawiane będą sprawy, interesujące członków, jak również amatorów fotografów. Wykład odbędzie się we wtorek, 3. 12. br. o godz. 20 w auli Gimnazjum Humanistycznego, ulica Grodzka 10. Wstęp bezpłatny. O liczny udział członków i gości prosi (—) Zarząd.

— **Czytelnia dla Kobiet** urządza od 30. 11. do 7. 12. w sali Domu Katolickiego przy Farze wystawę książki katolickiej i wystawę robót kobiecych. Otwarcie wystawy nastąpi w sobotę d. 30 listopada o godz. 5-tej po południu. W niedzielę wystawa otwarta od godz. 9½ do 7, w dni powszednie od 11 do 7.

— **Na gwiazdkę.** Z dniem 2 grudnia rozpoczyna Bydgoski Dom Towarowy swą „Wielką Sprzedaż Gwiazdkową”. Z zadowoleniem zauważyć można, iż magazyn ten na czas swej sprzedaży bogato zaopatrzył swe działy w najróżniejsze towary. Wrazem tego są pięknie udekorowane okna wystawowe, które zachęcają do zapraszania do zwiedzenia magazynu, obfitującego w towary dobrego gustu i w pierwszorzędnych gatunkach, odpowiednich na podarki gwiazdkowe. Okazję kupienia praktycznego podarku gwiazdkowego poleca się każdemu wykorzystać.

— **Nowy rzeczoznawca sądowy.** Pan Józef Witek, dyrektor Miejskiej Szkoły Handlowej i Doksztalającej Szkoły Kupieckiej został ustanowiony rzeczoznawcą sądowym z dziedziny księgowości, spraw bankowych i techniki handlu na okręg Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z siedzibą w Bydgoszczy.

— **Strzelanie ostrymi nabojami.** Dnia 2 bm. przeprowadza 61 p. p. Wlkp. ostre strzelanie nocne na strzelnicy bojowej 15 Dyw. Piechoty w Jachcicach. Wszelkie drogi w tym kierunku strzeżone będą przez posterunki własne.

— **Zarząd Obwodowy Funduszu Bezrobocia w Bydgoszczy** stwierdza, iż zachodzą wypadki zwalniania przez pracodawców od zajęć, przyjętych do pracy robotników na okres kontroli, przeprowadzanej dla ewidencji bezrobotnych, uprawnionych do zasiłków na mocy ustawy zabezpieczeniowej na wypadek bezrobocia, oraz dla otrzymania tych zasiłków. Dzieje się to często bez wiedzy pracodawców (właścicieli, dyrektorów lub kierowników zakładów pracy) po porozumieniu się zainteresowanego bezrobotnego z majstrem lub dozorcą roboty. Wypadki takiego nadużywania funduszy społeczno-państwowych łatwo się wykrywają przy najbliższym zgłoszeniu robotnika praw do zasiłku, powodując zarazem zastosowanie wobec tego robotnika kar i ograniczenie jego praw do zasiłków, z powodu naruszenia przepisów ustawowych. Ponieważ jednak pracodawcy, ułatwiający robotnikom nieprawne pobieranie zasiłków, stają się karygodni po myśli art. 35 ustawy zabezpieczeniowej (grzywna do 1.000 zł. lub areszt do 1 miesiąca) Zarząd Obwodowy F. B. celem zapobieżenia wszelkim nadużyciom w tym kierunku, zmuszony będzie stosować jak najsurowsze rygory karne przy ujawnieniu chociażby nieświadomego współdziałania zakładów pracy w nieprawym pobieraniu zasiłków z tytułu ustawy zabezpieczeniowej od bezrobocia, przez zatrudnionych u nich robotników. Zaleca się zatem, aby osoby odpowiedzialne w zakładach pracy (właściciele, dyrektorzy, kierownicy) zwracali uwagę na nowoprzyjętych do pracy robotników, iżby ci nie korzystali ze zwolnień od zajęć (wychodni) pod jakimkolwiek bądź pretekstem dla załatwienia formalności kontrolnych lub otrzymania zapomóg z Funduszu Bez-

robocia, oraz aby majstrowie lub dozorcujący robotników byli dostatecznie uświadomieni o konsekwencjach, na jakie może być zakład pracy z tego powodu narażony.

— **Przedstawienie amatorskie Sokół III.** W pierwszą niedzielę Adwentu w dniu 1 grudnia urządza Sokół III przedstawienie amatorskie w sali Strzelnicy przy ulicy Toruńskiej. Początek o godz. 19 (7 wiecz.). W skład programu wchodzić dwie sztuki i to komedia p. t. „Pan Chciwski”, czyli chciwy dwa razy traci, oraz komiczna operetka p. t. „Kominarz i młynarz”. Ceny wstępu niskie. Na przedstawienie to zaprasza Sokół III wszystkich członków bratnich gniazd, jak i obywateli miasta Bydgoszczy.

— **Kino Corso.** „Klub Czarnej Ręki”, dramat awanturniczy, w którym William Desmond dokazuje cudów odwagi. Partneruje mu uroczą Lola Tod. — Nadprogram komedia „Muś ma nową nianię”.

— **Kino Krystal** daje obraz, który śmiało zaliczony być może do najlepszych, jakie widzieliśmy w ostatnim czasie. To też nie dziw, że „Ostatni romans” gromadził wszędzie liczną publiczność i wszędzie spotkał się z pochlebną oceną. Obsada artystyczna jest pierwszorzędna. Na czoło wysuwają się dwie aktorki: uznane jako „gwiazda” filmowa Agnieszka hr. Esterhazy oraz niezwykle czarująca Ly Christy, mniej znana „gwiazdeczka”, który w tym obrazie po raz pierwszy ukazała nam się w poważniejszej roli. Jest ona precyzyjna w swej roli o anielskim usposobieniu. — Poza program.

— **Kino Marysieńka** daje najwyższej rangi film. Widzimy przedziwną strukturę, twórczość, wielką kulturę gry, w prawdziwie świetle przedstawiającą psychiczne załamania tragedii duszy Rosjanina. Widzimy wydarzenia dziejowe oraz deprawację dworu cara Pawła I. „Intrygant” zaiste zaszczyt przynosi swym realizatorom (Lubicz) oraz zespołowi świetnych artystów z Emilem Janningsem na czele.

— **Kino Nowości** dziś daje potężne dzieło filmowe p. t. „Łódź podwodna S. 44” (Submarine). Akcja toczy się na lądzie, na morzu i pod wodą, pełna niebywale ciekawych momentów. W rolach głównych Dorota Revire, jako kobieta, której miłość jest niszczącym płomieniem, Jack Holt i Ralph Graves, jako przyjaciele. Film ten, ze względu na wyjątkowo imponującą fabułę cieszył się powodzeniem na wszystkich ekranach świata. Nadprogram „Tygodnik Pathe”, najciekawsze zdarzenia w świecie.

— **Kino Oko** daje obraz p. t. „Port marzeń”, zrobiony tak, że musi pociągnąć. Wszystko, każda drobniostka, zrobiono z myślą o publiczności, aby jak najwięcej zadowolnić jej upodobania. Zadanie to nie łatwe, udało się jednak w całej pełni. Trudno się zdecydować, co w tym obrazie bardziej podziwiać: wspaniałą wystawę, doskonałą reżyserję, grę aktorów, czy kapitalną wprost pracę operatora. Każde z osobna składa się na całość, która musi znaleźć uznanie i powodzenie. Bydgoszcz w „Oku” otrzymała naprawdę pierwszorzędne i wytworne kino, któremu rokować można dobrą przyszłość. — Poza program i występy artystyczne.

— **Kino Odrodzenie**, ul. Miedza 2, wyświetla jeszcze tylko w sobotę i w niedzielę przepiękny film p. t. „Dziewczęce łyzy”, obrazujący tragedję dziewczynki-sieroty, zdanej na łaskę ludzi o wybitnie złych charakterach. Nadprogram: Tygodnik. Początek seansów w niedzielę o godz. 3,30, 5, 6,30 i 8; w dni powszednie o godz. 7.

— **Kino Paw** wystawia farsę „Cohn i Zelly w Haremie” obraz obfituje w momenty dowcipne, wesołe. Oprócz tego nadprogram wesoła komedia „Psów trzymać nie wolno”.

— **Kino Wojskowe** 62 p. p. ul. Sowińskie go, wyświetla wspaniałą film, podług powieści Stefana Żeromskiego pt. „Wierna rzeka”. W rolach głównych występują wybitni artyści polscy. Nadprogram — Komedia w 3 aktach.

Kronika Policyjna

— **Ujęto 3 złodziei.** 9 za awantury uliczne, 1 poszukiwanego. 1 oszusta.

— **Włamanie z kradzieżą.** W nocy z 28 na 29 bm włamali się nieznani sprawcy zapomocą wybicia szyby w oknie do warsztatu szewskiego Franciszki Zielińskiej przy ul. Dolina 1 i skradli około 40 par obuwia wart 1200 zł.

— **Aresztowana na gorącym uczynku.** Ujęto 34 letniego Jakóba Plotkę, zamieszkałego przy ul. Pod Blankami 18 i 30 letniego Jana K. którzy nocy dzisiejszej usiłovali się włamać, wybijając już szybę w drzwiach do składu rzeźnickiego Salomei Nass przy ul. Chrobrego 13.

— **Za kradzież roweru** na szkodę Aleksandra Zakalbukowskiego zam. przy Pl. Poznańskim 4, ujęto 29 letniego Bronisława Nehringa, bez stałego miejsca zamieszkania.

Skazanie oszczerców socjalistycznych.

W dniu 28 listopada 1929 r. odbyła się rozprawa przed Sądem Grodzkim w Bydgoszczy przeciwko sekretarzom Związków Klasowych, pp. Rybczyńskiemu i Pasternakowi, o obrazę czci.

W czasie walki wyborczej do Sejmu posługiwali się przywódcy P. P. S. wulgarnymi hasłami przeciwko wszystkim stronnictwom narodowym, a szczególnie kierowali atak na NPR. i jej przywódców. Na pewnym wiecu w Wudynie zarzucili wyżej wymienieni posłom Faustyniakowi i Leśniewskiemu, że są złodziejami i łapownikami.

Oskarżenia do winy nie przynęli i zaprzeczali kategorycznie, aby takich słów używali. Po przesłuchaniu świadków, a było ich 8-miu, którzy wszyscy prócz jednego zeznali pod przysięgą, że Rybczyński i Pasternak takie zarzuty robili, Sąd Grodzki skazał Rybczyńskiego na 6 tygodni, Pasternaka na 4 tygodnie więzienia i poniesienie kosztów postępowania.

Niech to będzie dla narodowego ruchu robotniczego dobrą nauką, by nie dawano wiary przywódcom P. P. S., którzy posługują się taką oszczerczą bronią.

Sport

Teddy walczył

Znany bokser i sportowiec p. Żółkiewicz, który niedawno powrócił z Ameryki, wystąpi w niedzielę, 1 grudnia bm. w sali Resursy Kupieckiej w meczu bokserskim, urządzanym przez Sokół Bydgoszcz. Tak jak dawniej pokaże on nam walkę fair, dobrą technikę, walkę taką, jaka powinna być walka pięściarzy-amatorów. Prócz niego występują dobrzy pięściarze Inowrocławia, m. in. pp. Zieliński i Niespodziński oraz z Bydgoszczy, z których niektórzy dzierżą mistrzostwa Pomorza. Walki zapowiadają się bardzo interesująco. Dlatego też sala Resursy Kupieckiej w niedzielę o godz. 20 (8) powinna być przepełniona. Tembardziej, że czysty zysk przeznacza się na budowę Sokolnii.

Astoria I. — Sokół I.

Pierwsze spotkanie w zawodach o tytuł mistrza miasta Bydgoszczy na rok 1929/30 między Astorią a Sokółem I. odbędzie się w przyszłą niedzielę, 1 bm. o godz. po poł. na boisku Stadjonu Miejskiego.

O wyniku końcowym tego spotkania, byłoby za wczesnie mówić, bo przecież drużyna kroczy wielkimi samymi od zwycięstwa do zwycięstwa, mając nawet zaszczytne wyniki za sobą z tegorocznym mistrzem Pomorza Polonią — o drużynie Astorji, która chociaż grała bez stałego składu, to jednak nie wiemy, czy komplet jej da nam pełną niespodziankę.

Kończący się sezon piłkarski, da nam zatem jeszcze jeden mecz godny walki o tytuł mistrza miasta.

Czy jesteś członkiem Czerwonego Krzyża?

Skladajcie datki na gwiazdkę dla Schroniska dla Niewidomych

ulica Kołłątaja 13 — 14. Telefon 1120.

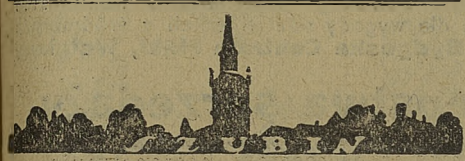

6. kierownik kolei mandżurskiej Em-
branow, pośrednik w rokowaniach po-
kojowych sowiecko - chińskich, które,
jak wiadomo, zakończyły się kapitu-
lacją Chin.

Ludzie otyli osiągają bez trudu wydajne
i obfite wypróżnienie, używając odpowied-
nie i regularnie naturalną wodę **Francis-
zka-Józefa**. Liczne sprawozdania leka-
rzy specjalistów stwierdzają, że chorzy na
nerki, artretycy, reumatycy, chorzy z ka-
micią i cukrzycą są bardzo zadowoleni
z działania wody **Francisza-Józefa**. Zadać
w aptekach i drogeriach. Pt. W./n. 1538.

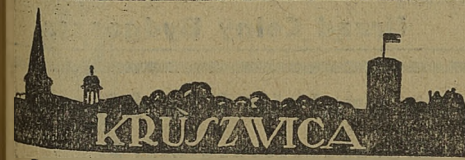

Zebranie Tow. Przemysłowego odbędzie
się w poniedziałek, 2 grudnia o godz. 8-iej
wiecz. w lokalu p. Dąbrowskiego. Na po-
rządku obrad kwestia uczczenia długolet-
nich i gorliwych członków dyplomami za-
sługi. Uprasza się członków i gości o las-
kawe przybycie Zarząd.

Komitet gwiazdkowy Związku Inw.
Woj. R. P. w Szubinie, chcąc przyjąć z po-
mocą materialną biednym członkom na-
szego koła zwraca się do Obywateli mia-
sta i okolicy tak, jak w latach ubiegłych z
prośbą o łaskawe złożenie datków
na cele urządzenia gwiazdki. Ofiary tak
pieniężne jak i naturalne przyjmuje Ko-
mitet, na czele którego stoi prezes koła p.
K. Wąlbowski. Ewent. zawiadomienia Ko-
mitet prosi nadesłać najdalej do 20 bm. W
przekonaniu, że los krwawych ofiar wojny
Obywatelstwu nie jest obojętnym mamy
nadzieję, że gwiazdka tegoroczna u Inw-
lidów będzie bardzo bogata.

Wenta Tow. Pań św. Wincentego a
Paulo, Dn. 24 ub. m. Tow. Pań św. Wincen-
tego a Paulo urządziło swój doroczny wy-
stęp. Odegrano sztukę teatralną pod tyt.
Ciotka na wydaniu. Wenta odbyła się w
sali Domu Polskiego. Rolę tytułową ode-
grał pp. Śliwiński i Kwasek bardzo udat-
nie. Równie Pamięć z swych ról wywiązały
się bardzo dobrze. Sztukę reżyserował ks.
proboszcz Zieliński. Zabawa tancerna trwa
do rana.

Co grają w kinie? Kinoteatr „Ziemo-
ni” wyświetla w sobotę o godzinie 6 i 8
oraz w niedzielę o godz. 4, 6 i 8 wieczorem
film pt. „Bracia Ostatnia Bitwa Morska”.
Dramat wojenno-morski w 10 aktach”. Po-
tema epopea ukazująca tytaniczne wzma-
nianie się wielkiej floty angielskiej i nie-
wielkiej z udziałem całej marynarki wo-
jennej i statków napowietrznych obydwa
państw.

Z zebrania Tow. Śpiewu. Miesięczne ze-
branie Nadgoplańskiego towarzystwa
Śpiewu odbyło się w ubiegłą środę z udziałem
członków i sympatyków. Zebranie za-
rządził prezes p. H. Fedkowicz. Następnie
sekretarz p. J. Wesółowski odczytał pro-
tokół z ostatniego zebrania. Głównym pun-
ktem obrad było obchód jubileuszowy
30-lecia wym. towarzystwa, które odbę-
dzie się 5 stycznia 1930 r. Członkowie u-
chwaliли, że rano odbędzie się msza św. a
następnie uroczysta akademja, a pa aka-
demji zabawa. Jako członków honorowych
do komitetu obchodu jubileuszowego wy-
brano: ks. prałata Schoenborna ks. wika-
riusza Golskiego, burmistrza p. Borowiaka,
dyr. cukrowni p. Cz. Krzymuskiego, wice-
dyr. p. Sokołowskiego, dyr. Zakł. Roln.

Przem. p. Sterczyńskiego, p. H. Makow-
skiego właśc. wina owocowych, p. Pru-
sinowskiego, p. Ziolkowskiego, p. Gizew-
skiego i wielu innych. Prezes p. Fedkowicz
zapropozował aby tow. przystąpiło do Li-
gi Katolickiej jako członka. na co zebra-
ni jednogłośnie się zgodzili.

Z Klubu Żeglarskiego. Miał już se-
zon letni, ale praca Klubu idzie nadal w
kierunku sprawienie jeszcze większych
wygód dla swych gości. I tak dla przycią-
gnięcia zamiejscowych gości utworzy Klub
oddział turystyczny. Poza to rozbudowa
letniska postępuje również naprzód. bo w
tych dniach przystąpi p. Steinhilber do
budowy szatni. Kasa Klubu powiększyła
się o 100 zł wskutek daru p. Fedkiego z
Berlina. Postanowiono pozbierać w nadcho-
dzącym karnawale urządzić podobną za-
bawę. Zainteresowani mogą się już zgła-
szać u p. Kondzieli Rynek 19.

Z zebrania Kółka Rolniczego. Miesię-
czne Zebranie Kółka Rolniczego odbyło się
w sali p. Jażdżewskiego przy licznych u-
dziale członków i gości. Zebranie zaga-
ił prezes p. Pruszał. Protokół odczytał sekre-
tarz p. Lubecki. Następnie zabral głos p.
instruktor rolny Marchocki który w swem
przemówieniu przedstawił konieczność
organizowania się rolników i wyjaśnił
cel zakładania sekcji konkursowych. Przy-
sposobienia Rolniczego. Po przemówieniu
prelegenta wywiązała się ożywiona dys-
kusja. Postanowiono zawiązać 3 sekcje
konkursowe i to uprawy jęczmienia, owsa
i tuczu świń. Na tem wyczerpano porzą-
dek obrad.

Goście rumuńscy. Dn. 27-go bm. bawi-
li u nas goście rumuńscy i to członkowie
Izb Przemysłowo-Handlowych Rumu-
ńskich. Inicjatywę do zwiedzenia Polski da-
ła Izba Przemysłowo-Handlowa w Buka-
reszcie. W towarzystwie władz Izby i pp.
przemysłowców z Rumunii był i dziennik-
arz red. „Adwerulu” — których podejmo-
wała Pon. Izba Przemysłowo-Handlowa
w Grudniadzu. copołudniu zwiedzono za-
kłady fabryczne „Unjé”, „Hercfelda i
Victoriusa” oraz „Pepege”. O godz. 15-tej
odbyło się posiedzenie wspólne w sali Rady
Miejskiej. Obrady zagał prezes Izby Przem.
Handlowej p. dyr. Koludski, który powitał
serdecznie miłych gości. Następnie wygło-
sił piękne przemówienie prezydent miasta
p. Włodek. W odpowiedzi na przemówie-
nie odpowiedział przewodniczący wyciecz-
ki rumuńskiej dziękując serdecznie za
gościnne przyjęcie wniósł okrzyk na cześć
Polski.

**Ujęcie niebezpiecznej szajki włamywa-
czy.** W dniu wczorajszym wytopiła i are-
stowała tut. policja śledczą zamiejscową
szajkę włamywaczy, która przed kilku
dniami roznieściła się w Grudniadzu w
pewnej spelunce przy Rybickiej. Jak się
okazało, są to poszukiwani złodzieje i wła-
mywacze sklepów i mieszkaniowcy w oso-
bach: Stanisław Gronowski bez stałego
miejscza zamieszkania: Zawoda Rozalja
ze Szamocina: Klara Brauer z Torunia
i Helo Dymmiter z Torunia. Wspomniana
szajka została osadzona w areszcie śled-
czym z wyjątkiem jednej kobiety, którą
z powodu wenerycznej choroby odstawio-
no do szpitala.

Kronika policyjna. W ubiegłej dobie
przytrzymano na terenie miasta 1 osobni-
ka za kradzież, 2 za pijaństwo i 2 poszuki-
wanych przez władze

Kalendarzyk Teatralny. Sobota Cnotli-
wa „Zuzanna”, ceny niższe. Niedziela
po poł. o godz. 4-tej „Lizistrata” ceny naj-
niższe. Niedziela o godz. 8-mej „Ptasznik z
Tyrolu” ceny niższe.

**Postrzelił nogę podczas zabawy rewol-
werem.** Dn. 28 bm. wydarzył się nieszczę-
śliwy wypadek w mieszkaniu p. Leśniaka
przy ul. Naruszewicza 22. Kolega Leśni-
aka poczał repetoować rewolwerem, który
był nabity. Przy tej zabawie z bronią padł
nagle strzał, raniąc Leśniaka w nogę.

Mniszek pod Grudziadzem.

**Wieczornica ku czci powstania listo-
padowego.** Tow. Gimn. „Sokół” w Mniszku
urządza w niedzielę, dnia 2 grudnia br. w
sali p. Skowrona uroczysty wieczorek po-
święcony czci powstania listopadowego.
Program w zarysie byłby następujący: O
godz. 16.30 zagajanie przez prezesa, dalej
wykład deklamacyjny, a II części odegra-
na zostanie sztuczka „W górę serca”.
Szam. Obywatelstwo m. Grudziadza i oko-
licy spec. bratnie gniazda „Sokole” jak
najprzejmiej się zaprasza. Czysty zysk z
tej wieczornicy przeznaczają się na budowę
boiska.

SKARSZEWY.

Z jarmarku. Przy dobrej pogodzie od-
by się jarmark 28 bm. przy licznych udziałem
zainteresowanych. Spędzono dużo bydła
i koni. Płacono za średnie konie 250—400
zł, za lepsze 600—800 zł. Za krowy płacono
się 300—800 zł.

STAROGARD.

**Nowy zarząd Tow. Rzemieślników Sa-
modzielnich.** Na ostatnim zebraniu pod
przewodnictwem p. Fiałowskiego wybrano
zarząd następujący: p. Teodor Maciejew-
ski (przewodniczący), Młczak, Olszewski,
Langeard i Przewoski.

Egzamin proboszczowski złożył w ub.
tygodniu ks. profesor Kluck, katecheta
przy tutejszym gimnazjum.

Piece pow. starogardzki.

**Nowy zarząd Tow. Inwalidów Wojen-
nych.** Na zebraniu reorganizacyjnym przy
obecności delegata powiatowego wybrano
nowy zarząd koła. Po obszernej dyskusji
wybrani zostali pp: K. Cejrowski przewo-
dniczący, J. Lubiński zast., T. Lubiński
sekretarz, J. Kowalski zast. B. Machnikow
ski skarbnik. Szafran zast. Do komisji re-
wizyjnej weszli pp: Prabucki, Musiał.
Duraj Kamiński Rogaczewski.

Długie, pow. starogardzki.

Krwawa uroczystość weselna. Dn. 25.
bm. obchodzono w rodzinie Franciszka
Mechlińskiego wesele, na które zaproszo-
nolicznych gości. W miejscowej karczmie
bawiono się przy tańcach. Około północy
goście wyrażili głośno swe niezadowolenie
że zebrało się dużo nieproszonych gości.
Słyszac to, pewien uczestnik wesela wydo-
bił z kieszeni broń palną i krzycząc „precz
stad” strzelił w kierunku zebranych. Ku-
la ugodziła w skroń 15- letniego Władysła
wa Szczegielskiego. Mimo, że lekarz z Skór-
cza przybył w krótkim czasie nieszczęśli-
wy zmarł wkrótce. Sprawcą jest urzędnik
państwowy, zatrudniony w Chojnicach.
Jest żonaty i ma 2 dzieci. Odstawiono go
do więzienia w Starogardzie.

GIEŁDY

Giełda Poznańska

Cedula urzędowa z dnia 29 listopada 1929.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu)

5% Pożyczka konwersyjna 49% +
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kred.
88% +

(Kurs w złotych)

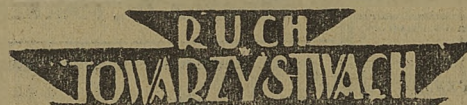
6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kred. 21,— P.
5% Pożyczka premjowa serja II 62,— P.

Akcje bankowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Bank Zw. Spółek Zarob. I em. zł. 78,50 O.

Bank Polski płaci 30 listopada 1929, za:
doary amerykańskie 8.84—8.85, doary
kanadyjskie 8.74, funty angielskie 43.30,
franki szwajcarskie 172.32, franki francus-
kie 34.96, franki belgijskie 124.20, liry wło-
skie 46.48, guldeny holenderskie 358.21, ko-
rony czeskie 26.34, korony szwedzkie 238.80
korony duńskie 238.99, korony norweskie
237.89, szylingi austriackie 124.90, marki
niemieckie 212.45, guldeny gdańskie 173.17,
marka złota 212.34, rubel złoty 458.69.

Koło Absolwentów Szkół Handlowych.
Plenarne zebranie Koła 3 bm. o godz. 20
w auli Miejskiej Szkoły Handlowej. Na
porządku obrad referat. Uprasza się o li-
czne przybycie. Omawiana też będzie spra-
wa konkursu tańca na „Sylwestrowce”. W
niedzielę sekretariat otwarty o godz. 16
przy ul. Śniadeckich 18, parter.

K. S. „Ruch”. Schadzka w sobotę, 30 b.
m., o godz. 8 wiecz. w sali restauracji „Zło-
ty Róg” na Okolu. W niedzielę zawody.
Komplet drużyn pożądan.

Baczność Hallerczycy! Plenarne zebra-
nie odbędzie się we wtorek, 3. 12. o godz. 19
w Resursie Kupieckiej. O liczny udział
prosi Zarząd.

K. S. „Astorja”. W niedzielę, dnia 1 gru-
dnia zbiórka III dr. na boisku 62 p. p. o
godz. 1/2 11.

Zebranie Tow. Ośw. „Lech” odbędzie
się w poniedziałek dnia 2 grudnia w sal-
ce posiedzeń „3 maja” przy Pl. Piastow-
skim o godz. 8-mej wieczorem. O przybycie
wszystkich członków uprasza się. Goście
i sympatycy oświaty mile widziani.

Tow. Powst. i Woj. Macierz. Zebranie
mies. w poniedziałek, 2 grudnia o godz.
19 w sali p. Kocerki. Zebranie zarządu go-
dzinę przedtem.

Bydgoski Klub Wioślarek. Lekcje gim-
nastyki w poniedziałek 2 grudnia w sali

gimn. Żeńskiego Gimnazjum, ul. Staszica.
Zbiórka o 6.45 przed gmachem gimn. Ubiór
gimnastyczny konieczny. Obecność wszyst-
kich czynnych członków bezwzględnie po-
żądana.

**Związek Emerytowanych Pracowników
Kolejowych P. K. P. Bydgoszcz** zebranie
3 bm. o 10 przed poł. w sali p. Rutkowski
ul. Grunwaldzka 145 Z powodu ważności
referatu obowiązkiem wszystkich członków
jest zebranie się stawić, tak samo zapra-
szamy sympatyków. Zarząd.

Bydgoskie Tow. Cyklistów. Przypomi-
na się członków iż zebranie miesięczne w
poniedziałek 2 bm. O liczny udział prosi
Zarząd.

**Zrzeszenie Adeptów Gry Filmowej Byd-
goszcz.** Zebranie miesięczne we wtorek 3
grudnia o godz. 20 w Hotelu Lengmanga
przy ul. Długiej. Obecność wszystkich
członków konieczna.

**Związek Byłych Zaw. Woj. Koło Byd-
goszcz.** Zebranie we wtorek 3. w restaura-
cji p. Blocha, naprzeciw sądu z powodu
bardzo ważnych spraw uprasza się o liczne
przybycie wszystkich kolegów.

I. druż. ratownicza P. C. K. Z oraz j. lu-
stracji druż. ratowniczych przez władze
miejskie, wojskowe i t. p. zbiórka druż.
w niedzielę, 1 grudnia o godz. 8.50 w hali
62 p. p., wejście z ul. Sowińskiego. Komplet
druż. pożądan.

Związek Podoficerów Rez. Roczne wal-
ne zebranie w sobotę, 7 grudnia o godz. 8
wiecz. w sali Resursy Kupieckiej. O liczny
udział członków uprasza się. W razie ze-
brania się niedostatecznej liczby członków
odbędzie się drugie zebranie pół godziny
później bez względu na ilość członków.
Również uprasza się o przybycie wszyst-
kich dotąd niezrzeszonych pp. podoficerów
rezerwy zamieszkałych na terenie miasta
Bydgoszczy

K. S. „Astorja” przypomina, że w nie-
dziele, 1 grudnia odbędzie się bieg na dy-
stansie 1000 mtr. Początek biegu o godz.
10 rano na stadionie miejskim, tamże
przyjmuje się dalsze zapisy.

Redaktor odpow.: — Kazimierz Małycha

Restauracja „Pod Strzechą”
ul. Jagiellońska 12 (daw. Grandka)
wydaje smaczne
obiady po 1,50
od godziny 12—4 n.1430

PAMIĘTAJ!

A Ty?
Jeśli tysiąc czytelników
Gazety Bydgoskiej po-
siada już nasze zegarki
po cenie 4.67 (zamiast 25 zł.). Na listow-
ne zamówienie wysłam pocztą płaski ze-
garek z dewizką, wyregulowany do minuty
z 10-letnią gwarancją; lepszy gat. 5.25, 2
szt. 10.35; 4 szt. 20.80, lepszy gat. 6.50 i 7.50
9.50, zegarek ze świecącym cyferblatem
8.50 i 10.50 z nowego franc. złota 9.50 i 12-
14.50 kryty ANKIER 14.75 i 17.—, 19.—, 23.—, 28-
znanej marki „A MOSER” z długo letnią
gwarancją 17.35, 18.75, 22.—, te same z fr.
nowego złota 24.50 28.50, Na rękę męski
lub damski 9.30 12.—, 14.—, ze świecącym
cyferblatem 17.75, 18.—, 23.—, 28.—, 32.—
imitacji złota 1.50 2.50 4.—, 5.—. Za kosztą przesyłki pla-
ci kupujący. Dewizki od 7.1 zł. adresować:
PRZEDST. SZW. ED. JARUBIŃSKI, WARSZAWA
Pl. Napoleona, oddz. 7. skrz. poczt. 237. n.1534

W niedzielę, dnia 1 grudnia 1929 r.
od godziny 3—7 popoł. nastąpi otwarcie mej tegorocznej

Wielkiej Wystawy Dywanów i Firanek

przyczem wystawa trwać będzie **do 7 grudnia br.** włącznie.

Wystawa obejmuje dywany ręcznej roboty „Indra”, prawdziwe wschodnie, oraz wszelkie maszynowe. Z działu firanek, story i Firanki „Filet”, woalowe nowoczesnie deseniowane, stylowe firanki i zasłony brokatowe z **własnej pracowni.**

Szan. moją Klientelę zainteresuje pozatem wiadomość, iż z **dniem 2 grudnia b. r.** w składzie moim odbywać się będzie **gwiazdkowa sprzedaż wysortowanych towarów dekoracyjnych** po tak niskich cenach, że przychyli każdemu okazję nabycia taniego i pięknego podarunku gwiazdkowego.

A. O. JENDE, BYDGOSZCZ GDAŃSKA 165-
TELEFON 14.49

n. 1552

Cukiernia i kawiarnia „Astorja”

Gdańska 159 Telefon 284

znana z doborowych ciast **otwiera w sobotę, dnia 30 b. m. o godz. 4 po poł.** po przeprowadzonej renowacji **punkt zborny sfer towarzyskich.**

Jako nowość poleca, od godziny 7 do 10,30 przedpołudniem

śniadania wiedeńskie z 3 dań po 90 gr.

jak bułeczki, z masłem i jajka, paszteciki lub szynkę i kawę herbatę czekoladę lub buljon.

Również zostały zaprowadzone piwa.

Wielki wybór czasopism polskich i niemieckich.

n-1549

Sporządzam

bilansy

Andrzej Burzyński

rewizor ksiąg

zaprzyśiężony przez Izbę
Przemysłowo-Handlową

BYDGOSZCZ

ul. Sienkiewicza nr. 47

tel. 206. n-3852

Zawiadomienie.

Niniejszem podajemy do wiadomości P. T. Interesowanych, że z dn. **2 grudnia br.** zostanie otwarty nasz

specjalny magazyn

wszelkich produktów młynarskich i artykułów pokrewnych

przy **Wielkimi Rynek 7.** Tel. 1619.

Zapewniając ze swej strony najlepszej jakości towary po cenach konkurencyjnych, oraz najsolidniejszą obsługę, prosimy P. T. Klientelę o łaskawe poparcie.

Bydgoska Centrala Mąki

739

Ska z ogr. por.

ZABAWKI

wszelkiego rodzaju jak: lalki, wózki dla lalek, rowerki, konie na biegunach.

Galanteria: torebki damskie, teki skórzane, parasolki itp.

poleca

J. Szarowski

n-1540

Bydgoszcz, ul. Dworcowa 10.

tel. 1143

Każdy kupujący otrzyma podarek gwiazdkowy.

Do 10 grudnia udziela się 10% rabatu,

Nowo otworzony

Skład Konsygnacyjny

E. Karpowicz.

Bydgoszcz, ul. Długa 66 telef. 809.

poleca

n-1542

na dogodnych warunkach

**Ubioru damskie i męskie
manufaktura trykotaże i obuwie.**

Szanownym Obywatelom miasta i okolicy podaję do łaskawej wiadomości, że otworzyłem przy ul. Kilińskiego 6. warsztat

radio-techniczny

Polecam aparaty radiowe oraz wykonuję inne prace w zakresie wchodzące.

Fachowe ładowanie akumulatorów.
na raty! **Radio-Technika** na raty!

Władysław Strzyżewski

Szubin, ul. Kilińskiego 6.

Sekretarz-administrator

samotny, b. student praw, ofic.-rezerwy, ustosunkowany z kilkuletnią praktyką administracyjno-handlową, z ładnym i szybkim charakterem pisma, poszukuje zaraz lub później posady administratora (także i w majątku) sekretarza osobistego, kasjera, magazyniera lub innej. Okolica obojętna. Spieszne oferty proszę skierować do Administracji „Gazety Bydgoskiej” pod „Samodzielny”.

Jedyna wytwórnia w Polsce

DRUKARNIA POLSKA

Spółka Akcyjna w Poznaniu

BYDGOSZCZ, UL. MARSZAŁKA FOCHA 10 - TEL. 352

Radjo na Gwiazdkę

kupię od

„RADJOLAVOX” Zakład Radjotechniczny

Bydgoszcz, Królowej Jadwigi 9-10.

Telefon 2101

n-1546

Telefon 2101.

Bydgoska Gazownia Miejska

ogłasza niniejszem przetarg

na przeróbkę 400 samozapalaczy do latarni oraz na wykonanie 400 palników ogniskowych do latarni.

Informacji co do sposobu wykonania

zasięgnąć można w gazowni pokój 7.

Of. należy składać do dnia 5 grudnia.

Gazow. zastrzega sobie wolny wybór.

n.1517

Zawiadomienie.

Firma **Młyn Parowy Czyżkówko** komunikuje uprzejmie, że dla wygody swej Klienteli z śródmieścia udzieliła **Fie Bydgoska Centrala Mąki, Wielkimi Rynek 7**

zastępstwa sprzedaży

jej produktów młynarskich.

P. T. Klientela nasza, której komunikowanie się z Firmą Młyn Parowy Czyżkówko nie następuje trudno, będzie i nadal jaknajchętniej obsłużona bezpośrednio przez Młyn Parowy Czyżkówko.

Polecając i nadal swe najrzetelniejsze usługi pozostają

739

z poważaniem

Władysław Kuła

Przetarg przymusowy.

Dnia 2. grudnia b. r. sprzedam przy ul. Plac Pożnański 3

12 maszyn litograficznych i drukarskich, maszyny do pisania urządzenie biurowe itp.

n-1554

Kucharz, kom. sądowy.

LICYTACJA.

Dnia 12 grudnia r. b. o godz 10-tej rano odbędzie się w Urzędzie Celnym na dworcu w Bydgoszczy (gmach ekspedycji towarowej) sprzedaż licytacyjna następujących towarów jak: różnych zabawek dziecięcych, tkanin bawełnianych, bielizny bawełnianej wyrobów dzianych i innych. Bliższe dane w ogłoszeniu wywieszonym w Urzędzie Celnym. Towar nabyć może osoba najwięcej dająca za natychmiastową zapłatą.

Urząd Celny Bydgoszcz.

Chemiczna pralnia i farbiarnia

Z. Komorowski

Bydgoszcz, ulica Grunwaldzka nr. 141

Skład ul. Sniadeckich 50

czyści, farbują i plisują

Najstaranniejsze i prędkie wykonanie.
Najniższe ceny.

n-784

Paralja wojskowa w Inowrocławiu poszukuje

kościelnego

Warunki: reflektanci powinni wykazać się dowodem odbycia służby wojskowej. Kawalerowie pierwszeństwa. Wynagrodzenie miesięczne około 150 zł.

KINO NOWOŚCI

HOSTOWA 5 - TEL. 368
Początek o godz. 6,50 i 8,50 wiecz.
w niedzielę o g. 3,20 i 5,10 p. p.
WZGLĘD. PREMIERA!

Istny cud świata!

Najpotężniejsze arcydzieło filmowe produkcji 1929-30 r. o. t.

„Łódź

powodna S. 44”

(Submarine)

Dramat dwu mężczyzn, których przyjaźń zła mała hetera zdeprawowana i rozpustna.

Akcje o nieustannym napięciu! Niebawem dotąd, niewymownie ciek. zdjęcia pod wodą.

W rolach główn. **Jack Holt**
Ralph Graves
Dorota Revire

Nadprogram:
Tygod. Pathe
aktualności

Gwiazdka!

Święto radości się zbliża!

Z dniem 2 grudnia rozpoczynamy naszą

Wielką Sprzedaż Gwiazdkową

Zapraszamy uprzejmie wszystkich do zwiedze-
nia naszego bogato zaopatrzonego magazynu
obfitującego w najróżniejsze towary, odpowiednie
na podarki gwiazdkowe.

Nasze niskie ceny oraz bogaty wybór
zapewniają każdemu łatwy i dobry zakup.

Prosimy zatem nas odwiedzić, bez obowiązku kupna.

Be De Te
BYDGOSKI DOM TOWAROWY

Bydgoszcz, Gdańska 10-12

Telefon 354.

Tel. cukierni 17.

KINO OKO
ul. Marcinkowskiego 5

Wielki
fascynujący
dramat
p. t.

Port Marzeń
z Marą Philbin

oraz tryskająca humorem
2 aktowa **komedja.**
Sensacja kin Bydgoskich
nadprogram: stałe występy na
scenie artystów wicowiskowych

Początek w so-
botę 4.45, 6.45,
8.45.

Zakłady Mechaniczne „URSUS”

Spółka Akcyjna

Centrala: Warszawa, Skierniewicka 27 | 29. Tel. 1184.

poleca:

SILNIKI SPALINOWE

od 3-ch do 600 KM. MAXIMUM WYDAJNOŚCI!!!
przy minimalnych kosztach eksploatacji

ODLEWY

n-977 z żeliwa i metali półszlachetnych.

ARMATURE

do pary, wody, gazu, oraz specjalną do cukrowni.

Przedstawicielstwo na woj. Pomorskie:

POZNAN, Zakł. Mechaniczne „URSUS” - Oddział w Poznaniu, 27 Grudnia 16.

„PETOW”

Poskie łow. Węgiowe z o. p.
Bydgoszcz, Krasieńskiego 14. parter, tel. 321.dostarcza
wagonowo

Węgiel i Koks

górnosi.
I-ej jakości

dla przemysłu rolnictwa opatu domowego

z reprezentowanych Pol. Kopalń Skarbowych
n-2725 Król, Bielszowice i Knurów

Składnica detal.: ul. Raclawicka 14 tel. 378.

RADJO APARATY

najkorzystniej poleca

WYTWORNIA

Zakłady Radjotechniczne

inż. R. i T. Jankowscy

Bydgoszcz, Sniadeckich 2

telefon 11-07

MEGAFONY. n.1458

ZĘBY NIE ROSNĄ

LECZ KONSERWUJĘ
SIĘ TAKOWE I CZYSZCZĄ

UŻYWAJĄC STAŁE

„AXELA” PASTY DO ZĘBÓW

W TUBACH po 0.90 zł i 1.50 zł

W DROGERIACH
APTEKACH I PERFUMERIACH

Perfumy

na wagę.

Ogromny wybór 48 zapachów

M. Górecki,
Pomorska 8.

Kursy samochodowe

Z. Kochańskiego

w Bydgoszczy

3 Maja 14 a. tel. 1185

szkoła szoferów

zawodowych oraz am. torów

Do nauki kierowania i samoci

owoczesnych

Patent podw. kierownica

przyspiesza naukę jazdy.

Uprasza się zadać prospekty bez

płatne Zapisy — przyjmie się

codziennie

Dla osób całodzienne zajętych

specjalne kursy wieczorne od

godz. 17 do 19-te

Zgłoszenia odbywa się w ośrodku

w Poznaniu lub Pomorskiem za

eży miejsca zamieszkania

QUATRE VALETS

PERFUMY

WODY

KWIAŁOWE

MYDŁA

PUDEK

PERFUMERIA

SZACH WARSZAWA

Franciszek Bloch

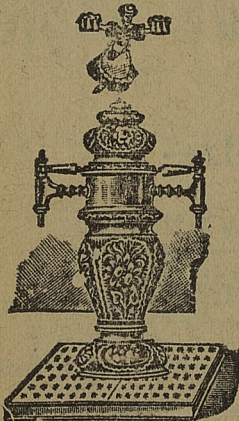
Bydgoszcz, ulica Sniadeckich nr. 47-47 a.

Hurt.

Detal.

Specjalna fabryka
aparatów do piwa,
wody sodowej i
automatów.Kurki kontrolne — szkła i ru-
ry kontrolne — największe
zapasy — największe przed-
siębiorstwo tego rodzaju
w Polsce.Specjalność: Badanie i czyszczenie
rurociągów pod gwarancją.

Rok zał. 1912. Tel. 961.

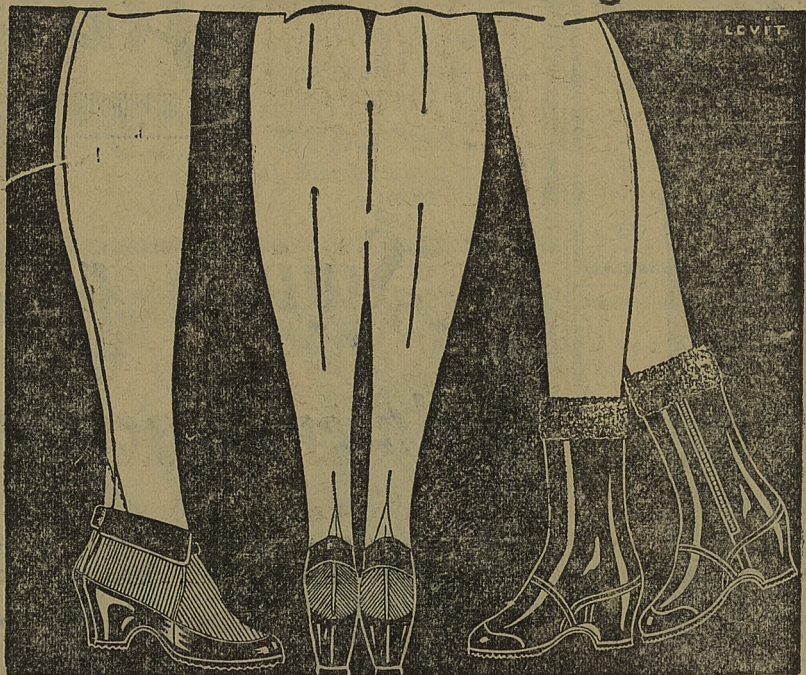

Auto De Dion Bouton

8/30 K. M. odnowiony
w dobrym stanie sprzeda

Jan Heinrich

Inowrocław, Król. Jadwigi 30.

dla nieknej nóżki...
eleganckie śniegowce

SCHWEIKERT

DO NABYCIA WSZEDZIE

TOW. AKC. F.W. SCHWEIKERT w ŁODZI

Hurt.: Skład Manuf. „DAK” Bydgoszcz St. Rynek 2.

HEMOROIDY
STAN ZAPALNY
KRWAWIENIE
SWEDZENIE
USUWA
HEMORIN
KLAWE

Cafe - Restaurant „Pod Orlem”

Od niedzieli 1. grudnia Gościnne występy

Węgierskiej Orkiestry

„Babitcha” (Mosk ew. Konserw.)

ze skrzypkiem wirtuozem Najw. Akademii Budapeszt
Zespół znany ze swych nadzwyczajnych koncertów
w pierwszorzędnym lokalach zagranicą: Hamburg, Berlin,
Budapeszt, i t. p.

n2530.

Zarząd

DYPLOMY

na każdą okoliczność

— wykonuje najtaniej —

DRUKARNIA POLSKA T.A.

BYDGOSZCZ, UL. JAGIELLOŃSKA NR. 10.

Stemple metalowe

wszelkiego rodzaju poleca Fr
Bloch Fabryka Wytworów Me-
talowych Sniadeckich 47 —
Tel. 961 n-666

Wystawa robót ręcznych Rodziny Policyjnej.

d-4329

Rodzina Policyjna w Bydgoszczy urządza w świetlicy
policyjnej w gmachu wojewódzkim przy ul. Jagiellońskiej 21

wystawę robót ręcznych

wszystkich członków Stow. Rodzin Policyjnych i dzieci.

Otwarcie wystawy nastąpi dnia 1-go grudnia o godz. 13-tej
a w dni następne dostępną będzie od godziny 15-tej do 19-tej.

Ogłaszaicie w Gazecie Bydgoskiej!

KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI

MIASIA
BYDGOSZCZY

Instytucja popularnej pewności

Bydgoszcz, ul. Jagiellońska 69 — Telefon 2006 i 2007

przyjmuje wkłady oszczędnościowe poczynając od 1.— zł za
wysokim oprocentowaniem.

Załatwia wszelkie czynności, wchodzące w zakres bankow.

Za wszelkie zobowiązania Komunalnej Kasy Oszczędności Miasta Byd-
goszczy, odpowiada miasto całym majątkiem.

Zakupy
świąteczne!

Podarki
świąteczne!

Od poniedziałku, dnia 2-go grudnia 1929 r.

Wielka Sprzedaż Gwiazdkowa

we wszystkich oddziałach mego magazynu

Najtańsza sprzedaż w mieście!

O tem wiedzą wszystkie te panie, którym dobrze zrozumiana oszczędność nakazuje liczyć się z każdym groszem.

Proszę przyjść do mego magazynu zanim W. P. zdecyduje się kupić.

Plaszcz damski, futro
Suknie lub Kostjum

10%
rabatu

5%
za gotówkę

Jedwabie, wełny, bawełny
Materiały na ubrania i płaszcze

Dywany, firany, kołdry watow.
Stołowiznę, bieliznę, towary galant.

Pomimo znanych korzystnych cen gotówkowych udzielam od 2. XII. aż do gwiazdki na konfekcję damską 10% na wszelkie inne artykuły 5% rabatu za gotówkę.

M. KLIMEK,

Stary Rynek 18
naroż. ul. Mostowej

W niedzielę, dnia 1 grudnia od godz. 4 do 7 po południu urządzam w lokalach mego magazynu na parterze i I. piętrze specjalną **WYSTAWĘ DYWANÓW**, na którą mam zaszczyt Szan. P. P. do zwiedzenia takowej najuprzejmiej zaprosić.

Podarki
świąteczne!

Zakupy
świąteczne!

Napisowy wiersz tłusty 25 gr. każde dalsze słowo 15 gr., 5 liczb = 1 słowo.
i, w, z, a = każde stanowi słowo.

OGŁOSZENIA DROBNE

na ten sam dzień przyjmują się tylko do g. 9 rano.

Znak ofertowy (naprzykład: z 1864, n 2753
b 3582 itd.) = 1 słowo.
Dla poszukujących posad 20 proc. zniżki.

KUPUJE
kaczkę, jelenie, dziki, gęsi
kaczki, indyki,
na sprzedaż **POLECA**
nieże śledzie i byllingi
r. Ziółkowski
Bydgoszcz, Kościelna 11.
Tel. 1095. n-1506

SPRZEDAŻE

SPRZEDAM
gospodarstwo 62 mórg, w tem
mórg łąki, budynki mуро-
ne i welbowane. Inwen-
tary żywy i martwy nadkom-
plet. Elektryczne światło
domu i chlewach. Młyn
mleczarnia i szkoła w miej-
scu. Jan Zaguta, Sroczyn pocz-
ta Kiszkowo, pow. Gniezno.
d-3023

MEBLE
wyśmienite i wykwintne w
wielkim wyborze i tanio po-
daje na dogodnych warunkach

JULJAN NOWAK
Gdańska 8
Tel. 1223

Meble
wyśmienite kupuje się najko-
rzystniej u fachowca, jako
spec. fabrykuje meble
skórzane
Stanisław Drzazga
Gdańska 63

Fuzje
(dubeltówka)
w dobrym stanie tanio sprze-
dam. Kalas, Jasna 8
d-727

OBRAZY
lustra w wielkim wyborze.
obrazy religijne, narodowe
akwarele, pastele. Płótna —
malarskie, oprawa szklenie
szlifowanie szkła podlew lu-
ster, szyby do samochodów
i t. d., na miejscu własna
szlifiernia. Firma „Wawel”
Dworcowa 5 w podwórzu
n-1549

KANARKI
dobrego gatunku na sprzedaż
Bocianowo 47 II p. pr d-735

20 % TANIEJ
naprawia kalosze, śniegowce
oraz inne obuwie. Pracownia
Nowy Rynek 3 d-729

TEREN—BUDOWLANÝ
4 morgi sprzedać całości lub
parcelami Mirkw. 1.- Gdań-
ska 101 Gospodarz d-734

MASZYNY DO SZYCIA
rowery, wirówki, wszelkie—
części sprzedaje najtaniej. „Ro-
wer” Gdańska 41. d-733

SPRZEDAŻE
tanie tragarze, koła transmi-
syjne różne użytkowe żelazo
Jagiellońska 3 Składnica Sta-
rego Żelaza d-741

POLECENIA

Nowy Świat
Gdańska 142 wydaje smacz-
ne i pożywne obiady i ko-
lacje à zł. 1.20 Abonenci o-
trzymują zniżkę Wechsler
d-780

ZŁ. 3.000. - zwrotne
15 lipca 1930 poszukuję, płacę
1/2% miesięcznie, dobre
zabezpieczenie. Zgłoszenia—
„Weksel” do Gazety. d-726

ŚNIEGOWCE
i wszelkie obuwie gumowe
naprawia Przyrzeczce 24 obok
ul. Długiej d-727

LOTYM MEDALEM
NA D.W.E.

**BLASK
HELIO**

**Proszek Blask
„HELIO”**
pierce sam i bieli

MYDŁO „BLASK” I PROSZEK

BACZNOŚĆ
Stawiam piec i kuchnie ka-
flowe oraz reneracje po ni-
skich cenach. Jan Sucho-
mski mistrz zdunski Pod Bła-
kami 18, podwórze d-741

Farbowanie włosów
nieškodliwe, najnowsze—
sposobami. Budziński na prze-
ciw Klarysek. d-778

FORTEPIANY
pianina stroi i naprawia—
stawia orkiestry na ślub-
y zabawy. Paweł Wicherek stro-
iciel fortepianów ul. Grodz-
ka 16 (róg Mostowej) Tel 273
d-628

Z Paryża
Warszawy, Wiednia już na-
deszły najnowsze żurnale —
mód na karnawał oraz ze-
szyty grzbiotowe Księgarnia
N. Gieryna, Plac Teatralny
Nr. 3. n-1542

KAFŁE
w różnych kolorach stale
na składzie.
M. Stęszewski
Poznańska 23. Tel. 234

FUTRA
kolnierze wszelkiego rodzaju
koce do ant, czapki, rękawice,
dla reumatyków odpow-
iednie zabezpieczenia fu-
trane wykonuje fachowo—
solidnie i tanio
Stanisław Rudak
Dworcowa 64 d-655

DZIERŻAWY
POSZUKUJE
Dzierżawy oberży lub skła-
du który się nadał na kolon-
jakę Miejscowość obojętną
Oferty do Gazety Bydg. pod
O S. 25" d-738

POSAD POSZUK.
CZELADNIK
młynarski samodzielny z —
bardzo dobrimi świadectwa-
mi, obeznany z prowadzeniem
filii młyna szuka odpowied-
niej posady. Oferty Ignacy
Jassuj Krucz powiat Czarn-
ków. d-3017

PRZYJME POSADĘ
inkasenta, woźnego biurowe-
go lub t. p., znam dobrze książ-
kowość amerykańską, mogę
złożyć kancji 2000-3000 zł
władam językiem polskim i
niemieckim. Spieszne zgło-
szenia z podaniem czynności
oraz pensji upraszam przesy-
łać do Gaz. Bydg. pod 2994

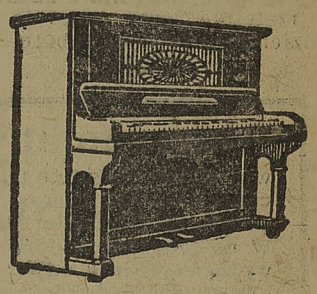
MIESZKANIA
5 POK. MIESZKANIE
na I piętrze wprost od gos-
podarza zaraz do wynajęcia.
Warunki według umowy —
Zgi pod W. H. do Gaz. Bydg.
d-710

DO WYNAJĘCIA
1 duży lub 2 świeżo odnowio-
ne pokoje bez mebli. Zduny 7
I p. prawo d-731

MIESZKANIE
6 pokojowe wydzierżawi P.
Mikulski Król. Jadwigi 7
d-736

ROZNE
6 000 ZŁ.
na 4—5 miesięcy za dobrem
procen'em poszukuje prze-
mysłowiec właściciel domu
Łaskawe zgłoszenia do Gaz
Bydg pod d-9910

Wróciłem
Dr. med. Montowski
Chirurg i choroby kobiece
Bydgoszcz, ul. Jagiellońska 14

**Wielki wybór
PIANIN**

w doskonałym gatunku
poleca:
B. Sommerteld
największa w Polsce fabryka Pianin
BYDGOSZCZ
ul. Śniadeckich 56 - telefon 883 i 452
Pod względem tonu, me-
chaniki i wyglądu pianina
p. B. Sommertelda odpo-
wiadają najwyższymi wy-
maganiom doświadczonych
muzyków i pianistów z
krwi i kości. Świetne fabry-
katy p. Sommertelda prze-
wyższają instrumenty zna-
komitych firm zagranic-
nych. Cena jest zdumiewa-
jąco niska.
(-) **Wł. Muszyński**
profesor muzyki Bydgoszcz.

dnia.